Redactor: GABRIELA IOAN Tehnoredactor: ANDREICA VIRGIL

Fotografiile reprezentând aranjamente sunt reproduceri după BEST OF IKEBANA, publicat de compania SHUFUNOTOMO, TOKIO, JAPONIA, 1962

Laura Sigarteu Petrina

IKEBANA arta aranjării florilor

EDITURA „CERES”.

În amintirea mamei, Valeria Badea Sigarteu

L. S. P.

IKEBANA – CHINTESENŢĂ A RAFINAMENTULUI JAPONEZ

Floarea – simbol perfect al frumuseţii – a fost de veacuri îndrăgită sufletului trist sau fericit. Desăvârşitul ei colorit, miraculoasa ei alcătuire, împletită cu suavitatea parfumului iradiat a descreţit întotdeauna frunţile şi a îndulcit sufletele. Buchetele de flori proaspete au înfrumuseţat casele oamenilor, realizând – prin parfumul şi coloritul lor – o atmosferă interioara plăcută, reconfortanta.

Aranjarea ghirlandelor sau a buchetelor de flori este o delicata îndeletnicire, al cărei început se pierde în vreme. Dar. japonezii, locuitorii din ţara „cireşilor în floare”, oamenii aceştia care cultiva cireşi numai pentru florile lor, care au la începutul primăverii o sărbătoare naţională, a cireşilor înfloriţi, apoi o alta, toamna, a crizantemelor, oamenii aceştia, au dezvoltat un adevărat cult al florii, au ridicat aranjarea florilor la rang de artă. Ea poartă numele de *ikebana*, *kadoo* ori *seika*.

Ikebana este concretizarea cea mai reprezentativă a cultului pentru frumos prezent de-a lungul istoriei în universul spiritual japonez. Poziţia aceasta, oarecum singulară, îi este conferită ikebanei de structura ei vie, cu disponibilităţi largi de adaptare. Toate celelalte arte naţionale japoneze, cianoiu, origami, bonzai etc., au rămas de-a lungul veacurilor neschimbate; ikebana însă a participat cu fidelitate, cu fidelitatea dată de intimitatea ei

cu omul, la victoria permanentă a universalei legi a vieţii – evoluţia. Ea s-a conformat întotdeauna şi pretutindeni situaţiilor propuse de simţul estetic al japonezilor.

Într-un anumit sens, ikebana este transpunerea vieţii vegetale în vază. Elementele florale dintr-un aranjament sunt plasate în vază cu intenţia transpunerii lor într-o nouă viaţă, încercându-se recrearea universului lor natural. În gramatica japoneză *ikeru* (din care se formează cuvântul *ikebana*) este forma cauzativă a verbului *a trăi*, formă al cărei sens este *a face pe cineva să trăiască*; iar *bana* provine din *hana*, care înseamnă *floare*.

Perenitatea frumuseţii aranjamentelor florale simbolizează cultul pentru frumos al japonezilor.

Aranjarea florilor este o expresie a vitalităţii, a competiţiei neîntrerupte dintre viaţă şi neviaţă, o artă încărcată de simboluri; ea a devenit o parte indispensabilă a vieţuirii în interioarele japoneze.

Originea acestei preocupări este legată de vechi practici religioase. Casele japoneze aveau într-una din camere o firidă în perete, numită *tokonoma*, altarul familiei, în care era plasată imaginea lui Buda, împreună cu aranjamentul floral şi tămâia arzând. Înaintea tokonomei, în fiecare dimineaţă şi seară, întreaga familie se ruga.

Cu timpul, acest sens religios al tokonomei s-a diminuat, astăzi locul având – în multe cazuri – aproape numai funcţie estetică. El este considerat totuşi sacru, este altarul închinat strămoşilor şi locul consacrat preocupărilor spirituale şi artistice.

Camera japonezului, cu pereţii confecţionaţi din hârtie, lipsită de orice decoraţii inutile, poate apărea ochiului european săracă, goala, ca şi cum ar fi fost părăsită de mult timp. Numai tokonoma se cere a fi decorată; aici sunt expuse o pictură specific japoneza (*kakemono*) şi câteva flori într-o vază. Pentru crearea varietăţii, pictura şi aranjamentul floral se schimba periodic. Tokonoma este gândită a fi punctul central al

camerei de oaspeţi, a căror atenţie trebuie complet îndreptată spre ea. Gazdele şi oaspeţii lor stau înaintea tokonomei şi se întreţin admirând picturile şi florile care sunt aranjate acolo. Conform unei vechi reguli japoneze, numai aici şi nu în altă parte, pe masa sau pe o etajera, poate fi locul florilor.

Aranjarea florilor şi ceremonia ceaiului, care s-au dezvoltat în strânsă legătura de-a lungul istoriei, fac parte la japonezi din *furyu no asobi*, adică amuzamentul elegant, şi prin aceasta ei înţeleg ceva complet deosebit de celelalte distracţii. (teatru, tenis, golf etc.). Amândouă sunt predestinate să ofere ocazii pentru adânca meditaţie, sunt trăiri rafinate complementare. Înţelesul termenului *furyu* poate fi exprimat prin rafinament, eleganţă, gust, romantism. Calea atingerii acestui rafinament este cufundarea într-o pace, într-o linişte interioară. Plăcerea pentru aranjarea florilor este considerată *hiryu*, deoarece aceasta preocupare caută să exprime pacea, echilibrul din natură.

Alte ipostaze ale furyu-ului în afară de ikebana şi ceremonia ceaiului, sunt: arta grădinăritului peisagistic, bonsai, origami.

Pentru *furyu* sunt specifice şi necesare: forma imperfecta, neregularitatea, înfăţişar. ea simpla, săracă, delicata, fragila etc. O ramură să aibă doar câteva flori. În loc să fie încărcată, o creangă de copac să fie îndoită sau nedezvbitată, nu dreaptă şi viguroasă, un copac, bătrân, aproape uscat, acoperit de muşchi – iată elementele ce poartă în ele rafinament din punctul de vedere al esteticii japoneze.

De-a lungul secolelor, importanţa furyu-ului, în viaţa japonezilor a crescut Ei au început să înţeleagă şi să aprecieze această cale paşnică a vieţii prin secolul al XV-lea, şi între numeroasele războaie civile care brăzdau istoria Japoniei, se pasionau în cultivarea artelor.

Primul care a susţinut şi încurajat *furyu-ul a* fost Yoshimasa Ashikaga (1435 – 1490), şeful luptătorilor şi

administrator al ţării în acel timp. El a fost succedat de doi mari eroi în anii războiului civil: Nobunaga Oda (1534 – 1582) şi de Hideyoshi Toyotomi (1536 – 1598), care, de asemenea, au apreciat preocupările spirituale, încurajând pe adepţii pasionaţi ai acestora, cum a fost: Sen-no-Rikyu (1521 – 1591), celebrul maestru al ceremoniei ceaiului şi al aranjorii florilor.

În contrast cu viaţa înfloritoare, veselă, plină de bravură şi activitate, de acţiuni spectaculoase, a samurailor (denumită de japonezi *bushido*), adepţii *furyu-lui* propovăduiau reţinerea, renunţarea la bogăţie, la lux, pentru a se putea bucura de pacea spiritului. Numai aici, în sfera renunţărilor, se găseşte realizarea furyu-ului în viaţă.

Cei care au ştiut să înţeleagă expresia concretă a furyu-ului au fost apreciaţi ca oameni de valoare. Un luptător putea să fie preocupat de vitejie mai mult decât de orice, dar în acelaşi timp, putea găsi o infinită satisfacţie şi pace sufletească privind o modestă floare, într-un vas umil.

Viziunea care-l ajuta pe vechiul samurai să îmbine viaţa tumultuoasa şi aspra, de războinic, cu preocupările spirituale de un rafinament desăvârşit, îl ajută pe japonezul de azi să trăiască perfect adaptat trepidantei vieţi moderne şi să poată rămâne ceasuri de-a rândul netulburat, mut şi nemişcat în faţa unei ikebana şi a unei ceşti cu ceai.

În ce priveşte arta aranjării florilor, desigur că azi s-au schimbat multe din vechile ei reguli, adaptându-se noilor condiţii în care trăiesc oamenii şi noilor lor concepţii. Şcolile moderne au experimentat însă mereu, producând multe aranjamente adecvate şi interesante. De unde tehnica aranjării florilor, în toate detaliile ei era înainte ţinută în secret, azi, învăţarea şi practicarea ikebanei a devenit o lege aproape imuabilă pentru femeile din Japonia. Numai şcoala Ohara este astăzi o instituţie cu peste un milion de studenţi şi 12.000 de profesori; ea este condusă de Houn Ohara din a treia generaţie de ikebanişti

ai familiei. Prosperă o industrie întreagă pentru vaze, suporturi diferite şi alte accesorii, produse care se vând în numeroase magazine specializate.

Ikebana este prezenta în Japonia peste tot: în holurile instituţiilor, în birouri, se amenajează numeroase expoziţii etc. Se ţin conferinţe, completate de filme şi de exemple practice. Sunt trimişi în străinătate specialişti, delegaţi culturali pentru popularizarea ikebanei. Se tipăresc mii de exemplare de cărţi şi articole despre tehnica aranjamentului floral.

Toate acestea, deoarece ikebana, păstrându-şi rafinamentul, caracterul elevat, trebuie să rămână accesibilă publicului larg, care să simtă bucuria realizării şi înţelegerii ei.

Analiza principiilor care stau la baza alcătuirii unei ikebana ne va ajuta să pătrundem mai uşor în intimitatea spiritualităţii nipone, să înţelegem concepţia japonezului despre frumos, concepţie în bună măsură diferită de a europenilor şi care dor vedeşte un rafinament deosebit.

PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE IKEBANEI

După cum vom arăta în capitolul următor, îkebana s-a dezvoltat. În mai multe şcoli „fiecare cu principiile sale estetice. Principiile comune tuturor şcolilor sunt considerate ca principii fundamentale ale ikebanei. Le vom prezenta în cele ce urmează:

a) *Preponderenţa liniei asupra culorii*. Toate aranjamentele florale au la bază ideea respectului pentru creşterea naturală a elementelor florale utilizate. Ele nu copiază însă întocmai natura; aceasta este corectată, interpretată după o anumită concepţie estetică. Frumuseţea aranjamentelor ou se obţine în primul rând prin cantitatea elementelor componente şi nici prin jocul de culori. Se acordă cea mai mare atenţie perfecţiunii liniilor, ritmului ondulaţiilor acestora; aranjamentul pune în lumină valenţele plastice ale liniei. De aceea, în compoziţia ikebanelor se folosesc şi tulpini, ramuri desfrunzite, frunze cu un contur deosebit.

Se spune că japonezul nu va prefera niciodată un splendid buchet de flori, bogat înmiresmate, cu un colorit încântător, unui aranjament de ramuri simple, având o linie armonioasă.

b) *Asimetria*. După concepţia japonezului, armonia liniilor nu poate fi oferită de simetrie, ci de asimetrie. Pentru ochiul unui european, o plantă înaltă, viguroasă, cu ramuri şi frunze perfecte, împrăştiate bogat, reprezintă frumosul naturol. Japonezii considera un copac îndoit, răsucit, scorburos, care aparent şi-a pierdut simetria, interesant, minunat chiar.

Pe suprafaţa mica a Japoniei, peisajele naturale sunt foarte variate. Este o ţară pe întinsul căreia poţi întâlni toate formele de relief, dar zona muntoasa şi deluroasa acoperă cea mai mare suprafaţa. Râurile se încolăcesc peste tot, copacii şi plantele, datorită nesiguranţei creşterii lor în locurile adesea bântuite de taifunuri, cutremure, alunecări de teren, sunt puternic răsucite şi pipernicite.

Extraordinara varietate din natură a influenţat atât de mult conştiinţa lor estetică, încât, după japonezi, iregularitatea şi varietatea pot face lucrurile interesante, ele sunt factorul indispensabil al frumuseţii, iar asimetria are mari posibilităţi să sugereze multitudinea şi vastitatea.

Acest fel de a privi lucrurile s-a născut dintr-o intimitate permanentă a omului cu natura şi caracterizează filosofia Zen, filosofie în spiritul căreia s-au dezvoltat şi alte arte, cum este pictura, arta grădinăritului peisagistic, arta ceremoniei ceaiului, arta cultivării arborilor pitici (*bonsai*).

Aceasta viziune specifica asupra simetriei este prezenta la ei în fiecare aspect al vieţii, chiar şi în modul de aranjare a unei mese. Europeanul apreciază ordinea desăvârşită a farfuriilor, a tacâmurilor, aşezarea lor simetrica, uniformitatea; japonezul dimpotrivă, iregularitatea, varietatea mulţumind simţul lui estetic.

Nu se poate afirma însă, atribuind asemenea valori estetice asimetriei, că artistul neagă total posibilitatea

creării de frumos prin simetrie şi regularitate. Frumosul rezultat din iregularitate este numit de ei soo, cel rezultat din simetrie, regularitate şi echilibru – *shin*, iar formele intermediare – gyo. Aranjamentele florale după forma *shin* au fost practicate de mult în cercurile aristocratice, japonezul modern acordând mai mult interes formelor soo şi gyo.

c) *Triunghiul cer-om-pământ*. În toate şcolile şi formele în care s-a dezvoltat ikebana, structura aranjamentelor s-a menţinut aceeaşi, alcătuită din trei linii (tulpini). Denumirea lor cea mai răspândită este: *shin* pentru linia principala; soe pentru cea secundara şi *hikae* pentru cea terţiara. În şcoala Ikenobo, *hikae* este numita *tai*, iar în şcoala

SCURT ISTORIC
AL IKEBANEI

Documente despre existenţa preocupărilor de aranjare a florilor plasează începuturile ikebanei, aproximativ, în secolul al VI-lea. Celebra antologie japoneză compusă în secolul al X-lea – *Povestirile din I se* – vorbeşte despre aranjamentele de flori realizate de un poet. Aceste prime aranjamente erau de tip *Tatebana* şi *Rikka*, cu flori în poziţie verticală. Preocuparea pentru aranjarea florilor cunoaşte în secolele al VI-lea – al XII-lea o perioadă de dezvoltare, desfăşurându-se în temple şi palate până la instalarea, la sfârşitul secolului al XII-lea, a guvernului militar de la Kamakura.

În secolele al XIII-lea – al XIV-lea, odată cu impunerea unui nou gen de locuinţe, ikebana capătă contururi noi, mai consistente. Slăbind puterea curţii imperiale de la Kyōto şi întărindu-se cea militară de la Kamakura, gustul pentru aranjamentele *Rikka*, fastuoase şi complicate, nefiind în concordanţa cu noua atmosferă, simplă şi austeră, se elaborează noi forme de compoziţii florale, rezultate din schimbări profunde ale formei clasice. Astăzi, forma clasică *Rikka* este considerată demodată, şi-a pierdut popularitatea de altă dată, folosindu-se mai ales la

ceremonii, la sărbători.

Cele mai radicale transformări ale formei clasice s-au înregistrat în secolul al XV-lea, când şagunul Yoshimasa Ashikaga (1435 – 1490) îşi impune gustul său pentru simplitate, caracteristic de fapt întregii arhitecturi din vremea sa. Acest şagun, ajutat de artistul Soami, a iniţiat stilul de compoziţie floral denumit Seiwa, o formă mult simplificată a clasicei *Rikka*. Linia simplă a câştigat repede adepţi, mai ales în lumea oamenilor de rând.

Dar schimbarea cea mai profundă a marcat-o forma *Nageire*, născută şi dezvoltată odată cu pavilioanele de ceai, în a doua jumătate a seco-Shin 11/2 înălţimea vazei; Soe 3/< înălţimea lui Shi; Hikae 3/< înălţimea lui Soe.

Ohara: *shin* – subiectul; soe – secundarul; *hikae* – obiectul. Din unirea prin linii imaginare a celor trei vârfuri ale tulpinilor rezulta un triunghi care formează scheletul oricărei compoziţii florale.

Shin este linia centrală, cea mai înaltă, şi reprezintă, în concepţia celor mai multe şcoli, *cerul*; în concepţia şcolii Ikenobo, reprezintă *omul*, care, prin voinţa şi forţa sa creatoare, se ridică cel mai sus, este cel mai puternic. Aici, soe este cerul, a doua tulpină în ordinea lungimii şi importanţei. Când *shin* reprezintă cerul, soe este omul. În toate cazurile, *hikae* (*tai*, obiectul) simbolizează pământul şi este ramura cea mai scurtă.

Indiferent de preponderenţa simbolică a fiecărei tulpini, toate trei sunt unite şi fixate strâns în suport pentru a aminti creşterea înfrăţită a celor trei elemente.

16

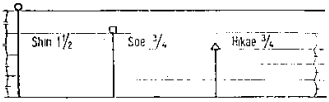

Structura ikebanei este întotdeauna – în mintea ikebanistului – însoţită de forţe invizibile, „e ceva ca privirea lunii ce râsare şi are o parte ascunsa” (*Ikenobo*). În cazul multor ikebane, desluşirea semnificaţiei, înţelegerea acelor fenomene incomplet exprimate ori aparent ascunse depinde de capacitatea de imaginaţie a

autorului sau privitorului, ca şi în arta plastica moderna.

d) *Reflectarea scurgerii timpului*. Timpul este prezent în fiecare aranjament, ca un fundal permanent pe care se proiectează aceste compoziţii florale. Aranjamentele de vara diferă de cele de iarna, exista aranjamente simboluri ale tinereţii sau ale bătrâneţii, altele reflecta scurgerea eterna a timpului şi trecerea omului prin el.

Trecutul este reprezentat prin flori deja înflorite, frunze uscate.

Florile întredeschise şi frunzele în plina creştere vorbesc despre prezent.

Bobocii nedeschiși de flori, sugerând creşterea potenţială, sunt simboluri ale viitorului.

lului al XVI-lea, în perioada Momoyama. Aceasta forma mai este denumita şi *Chabana* (aranjamentul ceaiului), legata fiind de ceremonia. ceaiului (*cianoiu*). Noua forma este mai naturalista şi dă posibilitate florilor să se sprijine pe marginea vazei, fapt nepermis în stilul clasic.

În perioada Edo (1603 – 1867), se dezvolta un nou stil, numit *Seiko* sau *Ryugibana*.

Aranjamentul naturalist *Nageire* a predominat până la sfârşitul secolului al XIX-lea, până la apariţia şi răspândirea locuinţelor în stil european, a căror arhitectura nu era pare-se în armonie nici cu tipul decoraţional clasic *Rikka*, nici cu cel naturalist *Nageire*.

După unii autori, în urma influenţei occidentale, s-au născut, acum 100 de ani, pe la începutul perioadei Meiji, noi forme de aranjament floral. Astfel, Unshin Ohara a creat forma *Moribana*, fondând şi şcoala Ohara în 1897. Acest tip de aranjament deriva din *Nageire*, de care nu se deosebeşte fundamental. Forma *Moribana* a fost adoptata şi de celelalte şcoli. Un aranjament în aceasta forma este adecvat atât într-o locuinţa moderna, cât şi în una de o eleganţa clasica; se potriveşte la fel de bine într-un birou, salon sau orice alta încăpere.

Au apărut apoi, rând pe rând, alte forme (şi mai noi,

care sunt de fapt variante ale formei *Monbana*). Aşa este *aranjamentul liber* sau *Jiyubana*, în cadrul căruia s-a remarcat un stil promovat de Issotei Nishikawa, denumit stilul Bunjinike.

Cea mai recentă formă de aranjament floral este *Zeneibana* sau stilul de avangarda, ultimul ton în moda aranjării florilor. *Zeneibana* a fost creată în 1925 de către maestrul ikebanist Sofu Teshigahara, fondatorul şcolii Sogetsu.

Artă cu îndelungată istorie, ikebana a trebuit să se adapteze mereu, pentru a-şi continua vieţuirea; de aceea, s-au dezvoltat în ultimele decenii atâtea tipuri de aranjament, care corespund gusturilor şi modului de viaţă modern, în transformare.

Ideea comună, care leagă toate şcolile, formele, stilurile şi concepţiile în această artă este dorinţa omului de a se apropia cât mai mult şi a rămâne credincios naturii, credincios creaţiei sale în toate fazele ei de evoluţie.

Continuam istoricul general cu prezentarea principalelor şcoli ale aranjamentului floral istoria şcolilor fiind, de fapt, istoria ikebanei.

ŞCOALA IKENOBO

Dintre cele trei mari şcoli în care s-a dezvoltat arta aranjorii florilor, şcoala Ikenobo este cea mai veche şi durabila în timp. Istoria şcolii Ikenobo se confunda cu istoria ikebanei însăşi.

La sfârşitul secolului al VI-lea, prinţul Shotoku a ridicat templul Rokkakudo. De acest e/eniment este legată într-un fel consemnarea istorică a primei forme de ikebana. O veche legenda spune că prinţul, aflându-se în pădure şi vrând să facă baie în apa unui izvor, a atârnat o imagine a lui Avalokitesvara, pe care o avea la el, de un copăcel din apropiere. La sfârşitul băii, chipu\ zeului n-a mai putut fi desprins, iar în vis prinţul a primit porunca să ridice acolo un templu şi să lase imaginea neclintită în locul acela, inclus în interiorul lăcaşului. Acest fragment

de natură a fost, se spune, punctul de început, cea dintâi forn-a a îndeletnicirii care apoi a devenit ikebana, arta aranjorii florilor.

Membrii familiei Ikenobo au fost, neam de neamul lor, slujitorii templului Rokkakudo, încă de la fondarea acestuia, acum un mileniu şi jumătate. Aici s-au zămislit, de către un Ikenobo, primele ikebane, punându-se bazele celei mai vechi şcoli de aranjare a florilor din Japonia.

Documentele au reţinut faptul că, aproximativ la mijlocul secolului al XV-lea, Ikenobo Sengyo de la templul Rokkakudo ştia să aranjeze florile într-o manieră care atrăgea deosebit de mult admiraţia publicului.

Datele furnizate de un document din anul 1499 arată că ikebana din acele zile era compusă numai din două linii.

În familia Ikenobo, preocuparea pentru aranjarea florilor s-a transmis din generaţie în generaţie. După I. Sengyo au urmat apoi I. Senjun, I. Seno.

I. Senei, I. Senko.

La sfârşitul secolului al XVI-lea, odată cu ascensiunea samurailor, se dezvoltă şi ikebana într-un stil şi cadru mai sobru, auster. Majoritatea aranjamentelor, aşa cum sunt prezentate şi de o carte în 1677, aveau forma *Tatebana* (flori care stau drept în picioare).

La începutul secolului al XVII-lea, alt Ikenobo, Senko, pune la punct forma *Rikka* şi ikebana ajunge foarte populara.

După moartea lui Senko, a urmat, în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, I. Senyo, apoi, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, alt I. Senko, care a stabilit toate formele *Rikka*, până în cele mai mici detalii. La sfârşitul secolului al XVIII-lea, I. Senjo pune bazele stilului numit *Shoka*.

Astăzi, conducătorul şcolii Ikenobo este Seney Ikenobo, al patruzeci şi cincilea maestru ikebanist (în această familie).

În momentul de faţă, în toată Japonia există mai mult de 300 de filiale ale şcolii Ikenobo. Un Colegiu Ikenobo

funcţionează la Kyōto, iar la Tokio există un institut Ikenobo, care desfăşoară o largă activitate în domeniul aranjamentelor florale.

Şcoala Ikenobo consideră că ikebana nu trebuie să fie niciodată în discordanţă cu natura, iar aranjamentele trebuie gândite ca făcând parte din natura însăşi, decupate doar.

Caracteristica pentru aceasta şcoala este; opinia că *o* ikebana este rezultatul direct al gustului pentru frumos şi al fanteziei artistului.

Şcoala Ikenobo considera că frumuseţea se afla în mugurele abia născut, în ramurile proaspete, în frunzele pe cale de a se desface din mugure şi în bobocul gata de înflorire. Dacă adăugâm iarba uscata la o ramură verde, prezenţa acesteia este subliniata prin contrast. Trecutul (negativul – iarba uscata) exista pentru a reprezenta scurgerea timpului către prezent, iar prezentul (pozitiv) exista pentru a prevesti viitorul. Când cele două forme, pozitiv şi negativ, sunt în echilibru, nu se poate naşte o forma nouă. Numai zdruncinarea echilibrului poate da naştere unei forme noi. Echilibrul între pozitiv şi negativ nu este dat însă de valori cantitative, ci de forţa interioara a fiecărui element. Astfel, deşi un mugure este mai mic decât o floare ajunsă la apogeu, totuşi, primul conţine o energie activă, care îi măreşte ponderea, creând un echilibru. Aceste considerente determină direcţia, lungimea, ordinea; ponderea pe care fiecare din cele-trei ramuri principale le au în aranjament. De aici şi necesitatea de a rări, îndoi şi tăia ramurile înainte de a le plasa în aranjament.

Elementele care formează o ikebana nu sunt, nu au voie să fie, o simplă materie inerta; ele trebuie să trăiască şi să comunice privitorului ceva. O ikebana trebuie să fie cu mult mai mult decât o mutare banala a unui material vegetal din natură în vas.

Şcoala Ikenobo actuala caută forme de aranjamente care să exprime cât mai direct sentimentele aranjatorului.

Şcoala Ikenobo considera din punct de vedere filosofic trei elemente ca fiind principale într-un aranjament: *pământul* (*în*) sau negativul; *cerul* (*ioh*), având natură pozitiva şi reprezentând atmosfera; *omul* (*gin*) având, de asemenea, natură pozitâvă. Dintre acestea trei, în aranjament, ramura pământ se aşază în părţile de jos, cerul în spaţiile de sus, iar omul, exprimând puterea intenţiei, şi mai sus, în partea cea mai de sus.

În tehnica aranjorii, grupa *om* ocupa spaţiul cel mai larg al acţiunii, denumit *shin*, care înseamnă şi „adevărul" sau „principalul". Grupa cer, acţionând în spaţiul din jurul sectorului om, uneori combinându-se cu acesta din urmă, alteori luând o astfel de forma încât suplineşte puterea grupei om, e numita soe (adică cel care completează). Ramura *pământul* reprezintă natura, numita *tai* (corp). Cele trei elemente simbolice principale ale Ikebanei, în *ioh*, *gin* constituie un lanţ de forţe.

Şcoala Ikenobo a practicat şi practica ikebana în câteva mari forme.

1. *Forma* Tatebana *sau forma primitivă* de aranjament floral, cunoscuta ca cea dintâi faza în evoluţia ikebanei. Aranjamentele acestei prime forme erau alcătuite numai din două linii principale:

a. *inima* (denumita *motoki*) şi b. *iarbă adăugată* (denumita *shitakusa*).

2. *Forma* Rikka. În prima jumătate a secolului al XVII-lea, această forma era bine pusă la punct; dovada o fac numeroasele tablouri ce reprezintă aranjamentul *Rikka* executate de Ikenobo Senko, păstrate în diferite temple, la curtea imperiala. Dintre toate şcolile, şcoala Ikenobo a practicat şi practica încă cel mai intens forma *Rikka*.

Forma *Rikka* se caracterizează prin talia înalta a elementelor florale. O Rikka are circa 150 cm înălţime şi circa 120 cm lăţime. Pentru o compozi

ţie se întrebuinţează mai multe specii de plante care trebuie să formeze un tot, în ciuda difereinţelor dintre ele.

Şcoala Ikenobo demonstrează astfel că se poate obţine o deplină armonie între diferite plante, condiţia fiind distribuirea lor echilibrata în vas.

Aranjamentele *Rikka* pot fi realizate în două stiluri:

a) *stilul Sugushin*, caracterizat de faptul că ramura principală *shin* se întinde drept în sus; – fotografia anterioară reprezintă o ikebana Rikka stilul Sugushin care sugerează o atmosferă de toamnă la poalele unui munte.

b) *stilul Nokigin*, caracterizat de faptul că ramura principală *shin*, după ce o dată a deviat spre stânga sau spre dreapta, revine la centru, deviaţia lui *shin* putând să apară *sus*, la *mijloc* sau *jos*.

Pentru formele *Rikka* se întrebuinţează vase adânci, cu gura largă.

În general, un aranjament în forma *Rikka* este compus din nouă ramuri principale, numite:

a) *shin* (partea principală, tulpina. centrală);
b) soe (ajutorul);
c) *uke* (receptorul);
d) *nagashi* (curgătorul);

e) *hikae* (însoţitorul);

f) *mikoshi* (ceea ce se vede peste – sugerând perspectiva);

g) *shooshin* (adevăratul centru);

h) *doh* (trunchiul);

I) *maeoki* (anteriorul – cea pusă în faţa);

Pentru exemplificare, a se privi aranjamentul nr. 11 de la pag. 95.

Aranjamentele *Rikka* fiind foarte complexe, compuse dintr-un număr mare de elemente, sunt potrivite pentru exprimarea peisajelor de scena, pentru decoruri.

Pentru un aranjament *Rikka* se utilizează, de obicei, cum am mai spus, mai multe specii de plante. Exista totuşi şapte plante care pot forma, fiecare, singure, o Rikka: *pinul*, *cireşul*, *irisul*, *lotusul*, *crizantema*, *arţarul* şi *narcisa galbenă*. Sigur că într-un astfel de aranjament se utilizează din aceeaşi plantă, exemplare aflate în diferite faze (boboci + frunze + flori deschise etc.), realizându-se astfel varietatea impusă de această formă. (Vezi fotografia alăturată, care reprezintă o Ikebana forma *Rikka* alcătuită doar din irişi).

O vreme, *Rikka* era cea mai răspândită formă de aranjament, împodobind altarele templelor bu

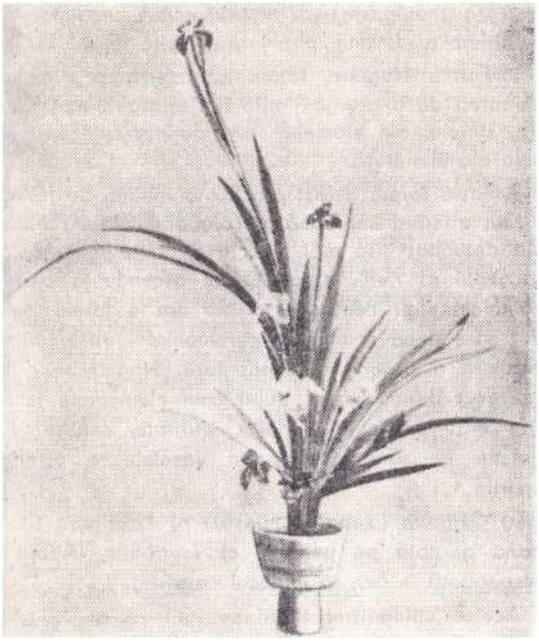

diste. După o perioadă de prosperitate, a căzut însă în manierism, iar la începutul secolului al XVIII-lea a devenit populara o altă forma.

3. *Forma* Nageire, forma caracterizată prin încercarea de a aranja florile într-un spirit mai realist, simplu, din elemente mai puţine, cum se găsesc ele în natură.

Această formă a fost practicată înainte de forma *Rikka*, apărând împreună cu *Tatebana*. *Nageirebana* s-a dezvoltat însă mai ales în a doua jumătate a secolului al XVI – hlea, odată cu ascendenţa clasei comercianţilor. Pentru, că *Rikka* era o formă rigidă, care ţinea seama.de ceremonialul aristocratic, *Nageire* a devenit mai populară. Nageirebana a cunoscut diferite tipuri după cum elementele folosite erau *aruncate*, *îndoite*, *atârnate*, *smulse*. În funcţie de forma şi poziţia vasului, se disting tipurile:

a) *Okihana* (ikebana întinsă); b) *Kakehana* (ikebana atârnată pe perete); c) *Tsuribana* (ikebana suspendată în aer, în mijlocul camerei).

Aceste ultime trei tipuri se întâlnesc şi la alte forme de aranjament, nu numai la *Nageire*.

Tipul de aranjament se alegea în funcţie de locul unde urma să fie plasat aranjamentul, de scopul vizitei aşteptate, de genul evenimentului ce urma să se desfăşoare în încăperea respectivă.

Dintre diferitele tipuri de *Nageirebana*, o atenţie specială a atras-o *Tsuribana*, care folosea vase în formă de barcă. Aceste „corăbii" navigând la ieşirea şi intrarea în porturi simbolizau dezvoltarea, fericirea, prosperitatea.

În general, forma *Nageire* se numeşte, în şcoala Ikenobo, *Chokutai* (citeşte ciocutai), adică vertical, şi se spune că poate exprima sublimul.

La începutul secolului al XVIII-lea, *Nageirebana* ajunsese să ocupe primul loc (înaintea formei *Rikka*) între formele ikebanei.

Din forma *Nageire*, la sfârşitul secolului al XVIII-lea s-a dezvoltat o variantă denumită *Shoka*. Bazele ei au fost puse, după cum s-a mai arătat, de către Ikenobo Senjo.

4. *Forma* Shoka. Forma *Shoka* dă importanţă foarte mare mediului de viaţă al plantelor şi, în funcţie de acesta, le grupează în aranjament. Acest gen de *Nageirebana* acordă mai mult interes frumuseţii unui mănunchi de iarbă sau de crengi, decât florilor. Planşa 2 color, reprezintă o ikebana tip *Kakehana*; forma Shoka, din lemn-câinesc (*Spunea*) şi roze într-un vas de bambus.

Forma *Shoka* încearcă să găsească expresia de baza a energiei, exprimând încordarea voinţei. Tulpina, născută din pământ, la marginea apei, se întinde în sus, desenând o linie în forma de arc şi dând astfel un răspuns delicat mediului.

Caracteristic pentru ikebanele cu forma *Shoka* este faptul că toate tulpinile sunt strânse la baza, dând impresia că pornesc dintr-un singur trunchi – mănunchi –, indiferent dacă vaza e larga sau strâmta.

În aranjamentele *Shoka* se întrebuinţează de la trei până la noua tulpini pentru cele trei linii principale. Astfel:

când sunt trei tulpini, atunci una e desemnata a fi sh/n, alta soe, alta *tai*; când sunt cinci ramuri, două sunt sh/n, alte două *tai*, iar una este soe; când sunt şapte, trei se folosesc pentru sh/n, două pentru soe, două pentru *tai*; când sunt noua, câte trei pentru sh/n, trei pentru soe, trei pentru *tai*.

Aranjamentele *Shoka* în cadrul şcolii Ikenobo pot fi realizate în trei stiluri:

a) stilul *rigid*, numit Sh/n (adevărat sau tipic)

b) stilul *blând*, numit Gyo (semitipic)

c) stilul *liber*, numit. Se (stilul transformat).

Fotografia alăturată înfăţişează o ikebana *Shoka* în *stil blând* alcătuită din afin (*Vaccinium*) şi crizanteme, care reprezintă o atmosferă de toamna.

Planşa 3 color înfăţişează o ikebana *Shoka* în stil *rigid*, alcătuită din 2 soiuri de crizanteme, cu flori mari şi cu flori mici, într-un vas de plumb.

În ceea ce priveşte principiile fundamentale, care stau la baza creării lor, aranjamentele *Shoka* nu se deosebesc de cele *Rikka*, doar că acestea din urmă au talia mult mai înaltă.

5. *Forma* Moribana. La începutul secolului nostru, forma *Nageire*, primitivă, dar având o vitalitate deosebită, a început să atragă atenţia din nou; a suferit unele transformâri şi astfel s-a născut o formă modificată de *Nageire*, numită *Nageire-Moribana* sau simplu *Moribana*, care corespunde locuinţelor actuale şi care foloseşte şi materiale vegetale noi obţinute de horticultura modernă. Ea nu diferă substanţial de *Nageire*. Această formă a fost practicată la început de ikebaniştii din şcoala Ohara şi respinsă de tradiţionalişti. Dar

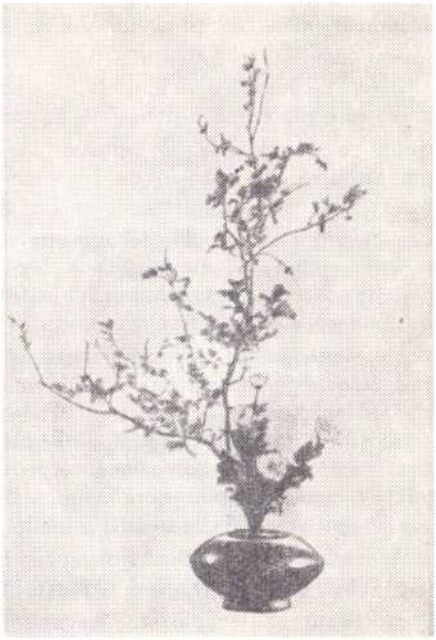

Imediat ea a câştigat teren, fiind adoptata şi de şcolile Ikenobo şi Sogetsu.

Pentru aranjamentele *Moribana*, se utilizează totdeauna vase largi, joase şi suporturi pentru fixarea plantelor, în timp ce pentru aranjamentele *Nageire* nu se folosesc suporturi de loc, iar vasele sunt înalte, cu gura strâmta.

6. Ikebana formativa. Aceasta forma noua de ikebana s-a dezvoltat după cel de-al doilea război mondial, paralel cu creşterea schimburilor culturale între Japonia şi alte ţări. În vreme ce ikebana din timpurile vechi reprezenta sentimentul aranjatorului indirect, prin natura plantelor, Ikenobo a introdus în ikebana actuala tendinţa spre exprimarea directa a sentimentelor aranjatorului, prin însuşi modul de aranjare a plantelor. Aceasta a dus la dezvoltarea caracterului pictural şi sculptural al ikebanei mai mult ca oricând. Fotografia următoare. Înfăţişează o ikebana formativa alcătuită din 2 flori de *Calla* şi pipirig în vas în forma de compotieră din cobalt albastru.

În şcoala Ikenobo, se mai practica şi variante ale

celor şase forme de aranjament, cum ar fi cele pentru diferite ocazii: sărbători, ceremonii anuale etc.

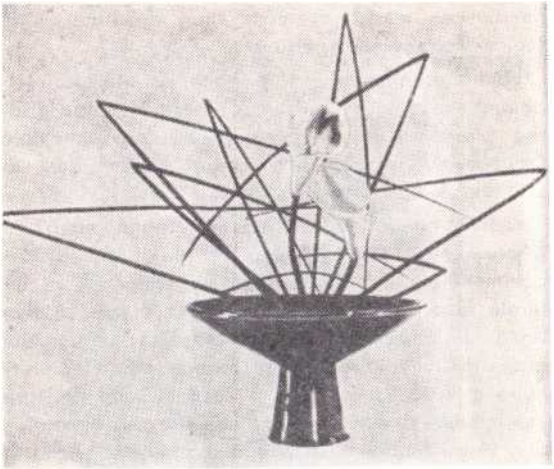

ŞCOALA SOGETSU

Şcoala Sogetsu s-a conturat într-o perioadă în care ikebana se găsea în impas. Obiectivul originar al acestei îndeletniciri fusese uitat şi aranjarea florilor începuse să fie considerata ca inutila. Dar în anul 1925, Sofu Teshigahara pune bazele unei noi şcoli pentru aranjamentul floral: şcoala Sogetsu.

Aceasta şcoala va relansa ikebana şi îi va asigura mai departe forţa necesara unei permanente dezvoltări. Ea preconizează crearea în permanenţa a unor noi stiluri pentru o susţine progresul ikebanei.

Astăzi şcoala Sogetsu are o mulţime de adepţi, poseda un centru la Tokio, în Aoiama, şi filiale în multe oraşe din lume.

Caracteristica principala a şcolii Sogetsu consta în aceea că, deşi se conformează ikebanei tradiţionale, dă mult mai multă libertate de expresie aranjatorului.

O alta trăsătură a şcolii Sogetsu consta în frumuseţea liniei, pentru care este, de altfel, vestita, în aranjamentele şcolii Sogetsu, florile, ramurile, frunzele trebuie să fie dispuse în aşa fel încât linia lor să impresioneze din orice unghi ar fi privita.

Şcoala Sogetsu nu întrebuinţează întotdeauna vase.

Aranjarea florilor în aceasta şcoala este orientată în două direcţii: redarea înfăţişării naturale a plantelor, subiectivismul aranjatorului fiind estompat; o alta în care subiectivismul aranjatorului este proeminent exprimat, în timp ce elementul natural are o importanţa minora.

Şcoala Sogetsu susţine că aranjamentele cele mai frumoase se pot obţine prin întrebuinţarea unei singure specii de plante. Totuşi, şcoala Şogetsu practica frecvent metoda combinării a două-trei specii.

Aranjamentele florale au, în general, înălţimea de peste 90 cm, dar volumul lor variază mult, de la dimensiuni miniaturale (le poate ţine un om într-o mână), până la mari ikebane, pentru care este nevoie de câţiva oameni spre a fi deplasate (3 – 4 metri).

La obţinerea aranjamentelor florale se întrebuinţează în mod obişnuit plante proaspete, dar uneori, Sogetsu foloseşte şi ierburi ofilite, rădăcini moarte, crengi uscate. La început, au fost obiecţii privind întrebuinţarea de materiale uscate, dar, treptat, s-a acceptat ideea că frumuseţea exista nu numai în plantele proaspete.

În şcoala Sogetsu se practica două din formele fundamentale de ikebana:

1. *Forma Moribana* (introdusa de o alta şcoala, Ohara);

2. *Forma Nageire*.

1. Ikebana forma Moribana se caracterizează, ca şi în şcoala Ikenobo, prin întrebuinţarea vaselor plate, cu gura larga, sistem bazin. Pentru fixarea materialului vegetal în aceste vase, se întrebuinţează suporturi numite chenzan.

În şcoala Sogetsu, aranjamentele *Moribana* sunt realizate în două mari stiluri:

a) fundamental drept;

b) fundamental înclinat.

În aranjamentele în stil fundamental drept, tulpina principală, *shin*, este fixata perpendicular, Iar cea secundara, *soe*, înclinată.

În stilul fundamental înclinat, tulpina principala este

înclinată, dar cea secundara este perpendiculara. În ambele cazuri, poziţia tulpinii terţiare (*hikae*) este aceeaşi, pe o direcţie opusa, încercând o echilibrare a celorlalte două.

2. În aceasta şcoala, forma Nageire s-a dezvoltat, cronologic, după *Moribana* şi din ea. Se caracterizează prin utilizarea vaselor înalte, drepte, adâncă. Datorită construcţiei vasului, nu se întrebuinţează suport pentru flori. Ca tehnica, *Nageire* este puţin mai dificila, mai complexa decât *Moribana*.

În afară de aceste două forme fundamentale, în şcoala Sogetsu se practica şi alte forme speciale. Astfel:

Forma sculpturala pentru care nu se întrebuinţează niciun fel de vas, realizând în gen de „sculpturi din flori”.

O alta forma speciala de ikebana practicata în şcoala Sogetsu este *forma libera*. Aceasta se recomanda când aranjamentul urmează a fi văzut din toate direcţiile. Ramurile trebuie aranjate cu grija în aşa fel ca niciuna să nu împiedice vederea vreunei porţiuni a aranjamentului.

Fotografia alăturată reprezintă un astfel de aranjament intitulat „Fântână” şi alcătuit din gura-leului, narcisa galbena şi *Asparagus cochinchinensis*, aranjate într-un vas plat colorat în albastrudeschis.

Alta forma este cea *combinată*, rezultatul unei fuziuni între cele două forme fundamentale, *Moribana* şi *Nageire*.

Aranjamentul mobil aparţine, de asemenea, formelor speciale; el încearcă să redea mişcarea ele

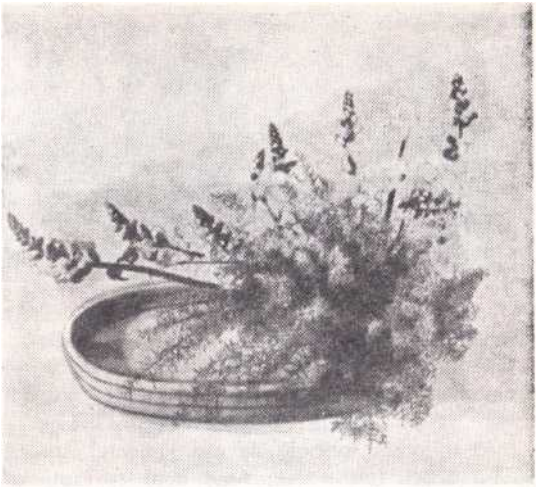

meritelor vegetale. Efectul mobilităţii este obţinut prin atârnarea ierburilor uscate, a frunzelor, fructelor, cioturilor uscate, ramurilor.

Alta forma, *aranjamentul floral în relief*, o ikebana atârnată pe perete, poate fi considerată un gen de pictură. Florile se fixează în rame, iar

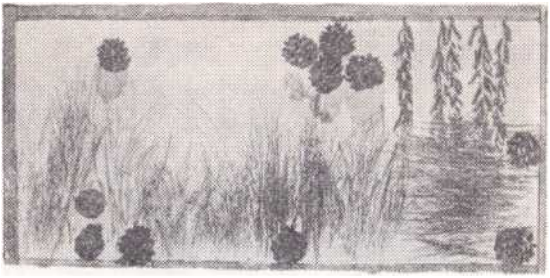

pentru a le fixa şi aranja se întrebuinţează panglicuţe de celofan.

Fotografia alăturată reprezintă un astfel de aranjament în ramă, denumit „Casa”, compus din conuri de pin uscate şi diferite frunze uscate.

Încă o formă specială de aranjamente este cea pentru *ocazii festive* (ex: Anul nou) realizate din plante şi podoabe artificiale, globuri de sticlă etc.

O altă formă este *cea miniaturala*. Sunt folosite aici ca elemente pentru crearea unui aranjament materiale care de obâcei sunt neglijate. De exemplu, o pietricică, un

fir de iarbă, o singură petală etc.

Formele acestea speciale ale ikebanei sunt toate variante ale celor două forme fundamentale *Moribana* şi *Nageire*. Dintre acestea două, forma *Moribana*, stilul fundamental drept, este de fapt, în şcoala Sogetsu, baza pentru toate celelalte forme de aranjament.

Şcoala Sogetsu împarte materialul vegetal necesar executării unei ikebane în două categorii: a) *tulpini principale*, care formează centrul aranjamentului şi b) *tulpini subordonate*, care sunt complementare.

Tulpinile principale sunt în număr de trei şi fiecare din ele are un nume. Acestea sunt:

— *Shin* – tulpina cea mai importantă şi cea mai lungă;
— *Soe* – mai scurta decât prima;
— *Hikae* – tulpina cea mai scurtă.

Pe lângă cele trei tulpini principale, se mai adaugă una sau mai multe tulpini subordonate, pentru finisarea aranjamentului.

Aceste trei tulpini principale mai sunt denumite şi *tulpini primare*. *Shin* este, în acest caz, numită tulpina primară principală, *soe* tulpina primară secundară, *hikae* tulpina primară terţiară.

Şcoala Sogetsu acordă o mare atenţie liniei, precum şi efectului spiritual. Aranjamentele sunt

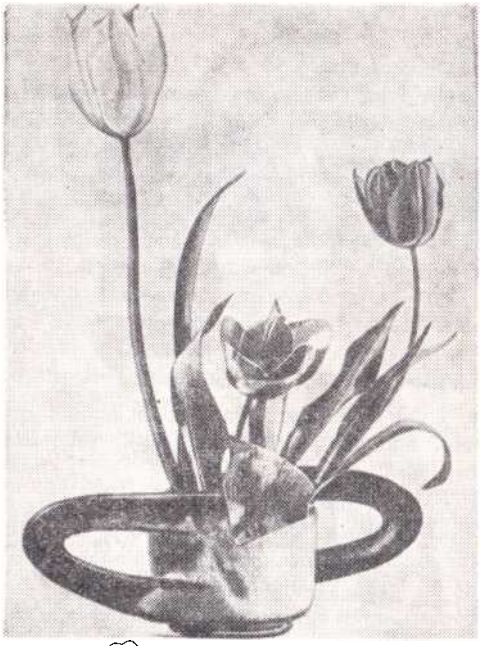

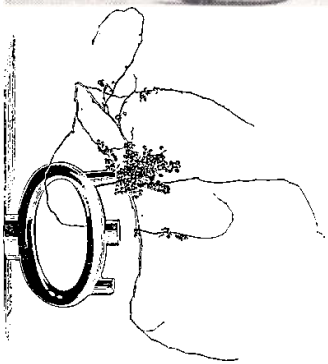

foarte inteligent şi sugestiv denumite, ceea ce lărgeşte posibilitatea de înţelegere a sensului fiecărui aranjament.

Ilustraţiile alăturate sunt reprezentative. Prima înfăţişează o ikebana denumita „Copii”, realizata din trei lujere de lalele în culori armonizate, câteva frunze graţios plasate şi un vas cu o forma deosebit de potrivita, colorat în verde. Aranjamentul îşi conduce privitorul în sfere elevate de trăire spirituală. Cea de a doua reprezintă un aranjament intitulat „Melodia unui flaut”. Aranjamentul este alcătuit din două feluri de plante: un gutui japonez şi

o *Nandina berries*. Plantele sunt elegant ondulate, armonizându-se cu vasul şi sugerând cu deosebita claritate modulaţiile glasului de flaut.

ŞCOALA OHARA

La începutul secolului al XIX-lea s-au importat în Japonia flori cu un colorit bogat şi intens, pe care publicul larg le-a acceptat cu plăcere, dar ikebaniştii le-au respins ca nepotrivite pentru aranjamentele florale.

Unşin Ohara, dintr-o faimoasa familie de meşteri olari, care se ocupase de ikebana doar ca amator, le dă o mai mare atenţie şi alcătuieşte aranjamente din noile flori. Dându-şi seama că stilul clasic nu se potriveşte cromatismului abundent şi tare, adus de noile venite, a început să folosească vase largi, joase, care permiteau un aranjament mai puţin formalist. Aceste ikebane au evoluat foarte repede spre redarea fidela a unui colţ de natură.

Astfel, la începutul secolului nostru, Unşin Ohara, îndepărtându-se de şcoala Ikenobo, pune bazele unei noi şcoli şi, odată cu aceasta, bazele unei noi forme de aranjament: *Moribana* (*moru* = *a* îngrămădi).

La început, *Moribana* a fost respinsa de tradiţionalişti, dar publicul a acceptat-o şi îndrăgit-o repede. Apoi, un alt maestru, Koun Ohara, a stabilit câteva aranjamente tipice pentru acest stil, a fixat poziţia florilor şi dimensiunile potrivite pentru elementele florale. Acest continuator al şcolii Ohara a deschis un institut destinat femeilor pentru însuşirea ikebanei, a organizat expoziţii etc.

La Tokio funcţionează un mare centru al şcolii Ohara, iar pe muntele Rokko din oraşul Kobe a fost înălţat un monument în memoria primului maestru Ohara;

Pentru şcoala Ohara sunt caracteristice, în general, aranjamentele care reproduc un peisaj natural, deşi ele nu ocupa o suprafaţă mare.

Tipic şi tradiţional pentru şcoala Ohara este aranjamentul reprezentând un peisaj într-un vas mic, jos, fiind, în principal, format din rămurele de cireş înflorit şi

din flori de sezon. Impresia de vastitate este data de ramurile de cireş cu flori albe, care privite de la distanţa par un cireş înflorit ce domina plantele care cresc în umbra lui (vezi ilustraţia alăturată).

În general, la alcătuirea unei ikebane aranjatorii tradiţionalişti se feresc de a combina flori specific japoneze (ex. *Iris*) cu una de provenienţă occidentală (ex. *Caladium*). Şcoala Ohara, însă, combină deseori şi asemenea elemente.

Şcoala Ohara consideră ca fiind de bază două forme de aranjament, întâlnite şi la celelalte şcoli.

1. *Forma* Moribana. Aranjamentele se execută în forme plate; se utilizează suporturi: chenzan, shâpo etc.

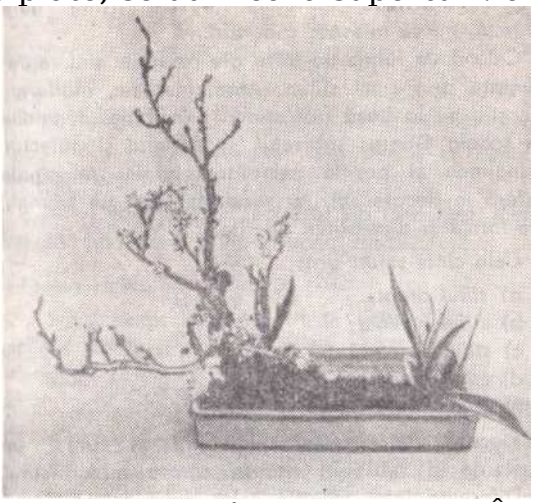

2. *Forma* Heâka (Nageire). În general, elementele care alcătuiesc aranjamentul *Heika* sunt plasate în mod asemănător celor din aranjamentele forma *Moribana*, dar vasele folosite sunt înalte, în forma de cilindru sau piriforme. Vasele având gura strâmta, nu se folosesc suporturi.

Cele două forme de bază ale ikebanei sunt reprezentate prin cinci stiluri. Aranjamentele, indiferent de stil, au la baza trei ramuri principale, denumite în şcoala Ohara: *subiectul*, *secundarul* şi *obiectul*. Lungimea şi poziţia celor trei tulpini principale diferă în fiecare stil, iar

rezultatul este un triunghi de formă şi dimensiuni diferite.

Cele cinci stiluri sunt:

a) *stilul drept*;

b) *stilul înclinat*;

c) *stilul cascada*;

d) *stilul ceresc*;

e) *stilul contrastant*.

Fiecare din aceste stiluri au la rândul lor variante şi substiluri asupra cărora nu insistam.

Diferenţa între stilurile celor două forme apare la poziţia tulpinilor principale şi. În primul rând, la poziţia subiectului. Astfel:

Forma Moribana

— *Stilul drept*: subiectul este plasat perpendicular, în stânga, în spate;

— *Stilul înclinat*: subiectul înclinat 45° spre stânga, 70° spre faţa, deci plasat în faţă, stingă;

— *Stilul cascadă*: subiectul în stânga şi în faţă, are o înclinaţie de 120° în jos, de la orizontala;

— *Stilul ceresc*: subiectul este plasat la centrul vasului, perpendicular;

— *Stilul contrastant*: subiectul sta în centru, înclinat 30° în faţa şi atinge dunga vasului.

Forma Heika

— *Stilul drept*: subiectul este plasat în stânga, înclinat 20° în faţa;

— *Stilul înclinat*: subiectul, lung de mai mult de două ori înălţimea vazei, este înclinat 50° înainte şi 45° spre stânga, deci plasat în stânga, în faţa;

— *Stilul cascadă*: subiectul este în stânga şi în colţul din faţă, înclinat 130° în jos.

— *Stilul ceresc*: subiectul este în centru, înclinat 10° spre faţa;

— *Stilul contrastant*: subiectul este înclinat puţin în faţa fără a atinge dunga vasului.

Şcoala Ohara utilizează în aranjamentul floral cinci metode. După ce ikebanistul s-a decis asupra stilului,

urmează să-şi aleagă una din cele cinci metode, în funcţie de ce doreşte să sublinieze: culoarea, linia sau volumul.

Metodele şcolii Ohara sunt:

a) metoda naturala;

b) metoda schemă-culoare;

c) metoda efectul masei;

d) metoda schemăjinie;

e) metoda abstracta.

a) *Metoda naturală* constă în „prezentarea naturii aşa cum este”. Ideea de bază la începutul fiecărei forme de ikebana a fost de a se prezente viaţa plantelor, aşa cum este ea în fiecare sezon şi de a exprima dragostea de natură prin introducerea unui fragment din frumuseţea naturii în cadrul atât de limitat al unei vaze.

Pentru ca această creaţie să poată să redec viaţa şi mişcarea pe care o are planta în natură pentru a nu recrea un moment static, mort, este necesară o cunoaştere a frumuseţii fiecărui aspect din natură, cunoaştere care poate fi obţinută numai printr-o observaţie zilnică a naturii.

b) *Metoda schemă-culoare* (a sublinierii culorii} are ca scop obţinerea efectelor estetice prin combinarea culorilor care se armonizează, contrastează sau sunt complementare. În favoarea culorii se neglijează într-o anumită măsură alte elemente, dar niciodată exagerat, cu orice preţ. Dimensiunile sau cantitatea sunt în aşa fel folosite incit să evidenţieze o culoare sau alta.

c) *Metoda efectul masei*. Se considera că o cantitate mai mare de flori produce o impresie mai puternică.

În aranjamente, masa se realizează prin legarea în grupuri a materialului vegetal înainte de aranjare (nu se adaugă succesiv câte o tulpina).

d) *Metoda liniei* (*schemă-linie*). Se utilizează toate liniile şi spaţiile din jurul lor. Aceasta este una din metodele prin care se evidenţiază confluenţa dintre pictura şi ikebana. Ikebana modernă foloseşte cuceririle picturii abstracte.

e) *Metoda abstracta*. *Se* caracterizează prin faptul că utilizează şi alte materiale decât cel vegetal, plantele şi florile fiind înlocuite aici cu: pietre, sticlă, ghips, fier. Înlocuirea plantelor cu alte materiale nu este de fapt o cucerire modernă; în vechea şi clasica formă *Rikka* se întrebuinţau uneori pietre şi nisip.

Folosirea acestei metode este însă mai dificila, deoarece ea pretinde din partea ikebanistului un ochi ascuţit şi foarte mult simţ artistic.

Dintre aceste cinci metode, primele două reprezintă *tendinţa realista*, de a reda natura cât mai fidel, care la început, în şcoala Ohara, s-a manifestat în toate formele şi stilurile. Ultimele trei metode aparţin tendinţei *arealiste*. Aceasta tendinţa se manifesta prin neglijarea formei pe care o au materialele în natura, forme care apar uneori în aranjament altfel decât în natură.

În afară de aceste trei şcoli, în Japonia mai funcţionează şi altele, ca de exemplu, şcoala Kyofu, Koryû, Sekiso. Aceasta din urma pune accent îndeosebi pe întrebuinţarea pietrei.

Indiferent de şcolile cărora aparţin, aranjamentele florale sunt o mărturie a delicateţei spirituale şi a gustului rafinat al unui popor pentru care ikebana înseamnă o veritabilă arta.

TEHNICA ARANJĂRII

Pentru ca aranjatorul să poată să-şi concentreze atenţia necesara obţinerii unei ikebane reuşite, el trebuie să-şi aleagă un loc liniştit, luminos şi suficient de spaţios, în care să-şi desfăşoare această activitate nederanjat. Ikebanistul îşi va plasa toate ustensilele necesare pe un platou larg, confecţionat din lemn sau tabla, având marginea ridicata, pentru a împiedica scurgerea apei sau căderea unor resturi.

Înainte de începerea aranjamentului floral, ustensilele se plasează puţin în dreapta, iar vaza şi florile în stânga şi în faţă, la aproximativ 60 cm de persoana care lucrează.

Distanţa dintre meşter şi opera sa trebuie să fie mai mare, la fel ca dintre pictor şi pânză, pentru perspectiva, deşi aranjarea propriu-zisă este mai comoda atunci când distanţa este mică. Vaza este bine să fie situata puţin mai sus de nivelul ochilor, pentru ca la terminarea aranjamentului efectul obţinut să nu fie altul decât cel scontat, privind în timpul lucrului florile de sus în jos. Desigur, unghiul de privire se schimbă la ikebanele ce urmează să fie atârnate.

FACTORII ESENŢIALI ÎN ALEGEREA MATERIALELOR ŞI A STILULUI DE ARANJARE

Înainte de a începe lucrul, ikebanistul trebuie să studieze cu mare atenţie o seamă de elemente, care, luate în parte, sunt fără mare importanţa, dar care, în ansamblu, pot decide reuşita unui aranjament. Pentru realizarea unei armonii, trebuie să se ţină seama de: *poziţia privitorului*, de unghiul sau de vedere; de *mărimea* şi *culoarea camerei* în care va fi expusa ikebana.

O ikebana trebuie concepută astfel ca întreaga ambianţa să participe la impunerea estetica a aranjamentului. Se va evita repetarea unei teme prezente într-un tablou, spre exemplu, plasarea unei ikebana lângă o pictură reprezentând flori.

Aranjamentul se creează în funcţie de locul expunerii lui. În general, ikebanele au o singură faţa, dar (depinzând de amplasament) pot exista şi excepţii. Locul de plasare condiţionează şi dimensiunile aranjamentului (spre exemplu, o ikebana pentru un hol mare trebuie să aibă mai multă forţă şi vigoare).

De asemenea, se are în vedere *scopul*, *ocazia* pentru care se realizează ikebana respectivă şi, *în funcţie de aceasta*, *se alege tipul de aranjament* (de exemplu, la ocazii fericite – mutarea într-o casă nouă, căsătorie etc. –, se alege un tip de aranjament *atârnat*, *Kakehana*) şi *elementele florale* care urmează a fi întrebuinţate. Astfel:

— Pentru sărbătorirea noului an se aranjează crizanteme şi pini albi în vaze albe; sau pini şi trandafiri.

— Sărbătoarea (festivalul) fetelor (papuşilor) este întâmpinată cu ikebana din flori de piersic, ramuri mlădioase de salcie şi camelii (rumenul florii de piersic reprezentând atât de fidel frăgezimea obrajilor de fata).

— La ceremonia căsătoriei sunt prezenţi în aranjament întotdeauna doi pini, pinul fiind considerat un arbore de bun augur.

— La sărbătoarea băieţilor se execută aranjamente din flori de iris, culoarea albastră a acestora simbolizând curajul bărbătesc.

Se ţine seama apoi de sezon. Astfel, *primăvara*, aranjamentul va fi bogat, având curbe viguroase; *vara*, se vor executa aranjamente stufoase şi luxuriante; *toamna*, aranjamente mai sărace şi desfrunzite; *iarna*, aranjamente neutre, monotone, fără st ră la ci re.

Semnificaţia unui aranjament alcătuit cu plante din acelaşi sezon şi care cresc în aceleaşi locuri este intimitatea.

Pentru aranjamentele alcătuite din două plante diferite, se ţine seama de criteriul că, dintre cele trei elemente care caracterizează plantele – culoarea, forma şi specia –, două trebuie să fie diferite. Când plantele au aceeaşi forma, e necesar să difere culoarea şi specia.

Se studiază foarte atent materialele vegetale pentru a vedea cărei forme sau stil s-ar potrivi mai bine. Întotdeauna, diferite genuri de plante sunt potrivite pentru anumite stiluri de ikebana (plantele cu tulpina volubila sunt foarte potrivite pentru aranjamentele de tip *Kakehana*; cele cu tulpini tari, rigide sunt adecvate formelor *Shoka*, *Rikka*). Se ia fiecare tulpina în mână şi se observa cu grija. În funcţie de caracteristicile ei naturale, ikebanistul hotărăşte sensul, conţinutul, ideea lucrării.

Se trece apoi la *alegerea vasului* în care se va executa ikebana, vaza fiind o parte esenţială a întregii opere. Forma, culoarea şi dimensiunile (suprafaţa, adâncimea) vazei trebuie selecţionate cu mare atenţie, în deplină concordanţă cu toate celelalte caracteristici ale

aranjamentului.

În executarea oricărui aranjament, se urmăreşte realizarea unui echilibru; vaza este factorul care determina unghiurile, dimensiunile ramurilor (în funcţie de mărimea vazei se stabileşte lungimea tulpinii principale, *shin*). Proporţia dintre elementele care participa la realizarea unei ikebana este determinata de stilul şi forma aranjamentului respectiv. Alegerea stilului se va faceţinând seama de vaza.

Vasul, de altfel, este un element caracteristic pentru fiecare stil: în aranjamentele *Moribana*, indiferent de şcoala, se folosesc vaze deschise, cu diametrul gurii 30 – 37 cm, puţin adânci; pentru forma *Rikka* şi Shokase utilizează vase adânci, înalte, cu gura larga, iar pentru forma *Nageire* vazele sunt înalte, cu gura strâmta.

Plantele care cresc drept în sus, se plasează în vaze înalte şi în aşa fel încât tijele să depăşească vasul cel puţin cu lungimea normala a unei tulpini la specia respectiva.

Plantele care îşi extind ramurile în părţi se aranjează în vaze scurte şi late.

La aranjarea plantelor de apa, se întrebuinţează vaze largi, sistem bazin, pline cu apa.

Vazele pot fi confecţionate din cele mai variate materiale: sticla, marmura, ceramica, metal, lemnr piatra etc., şi de diferite culori. Pot prezenta unele ornamentaţii şi pot avea forme reprezentând obiecte, fiinţe vii etc. Drept vaze se pot utiliza şi coşuri împletite din nuiele, foarte potrivite pentru aranjamentele cu flori sălbatice. Cu puţin efort şi imaginaţie, japonezul ikebanist îşi improvizează adesea vaze, obţinând efecte neaşteptate, dintr-o piatră, o bucată de tablă îndoită, cutii goale, sticle, scoici. În cazul ikebanelor miniaturale, vaza de lemn poate fi simplu confecţionată dintr-o bucată de trestie scobită sau o bucată de tulpină de porumb uscată. O atenţie deosebită necesită ikebanele în vase de sticlă (se ţine seama de structura, calitatea de reflectare a luminii, culoarea, transparenţa sticlei), pentru a putea sublinia frumuseţea

materialelor în direcţia dorită. Când vasele sunt transparente, se va ţine seama de faptul că se vede şi partea din interior. Printre componentele stricte ale ikebanei, vaza ocupă, deci, un loc principal. Ea este investită cu numeroase semnificaţii: uneori ea simbolizează pământul-mamă, alteori ia locul tulpinii principale, uneori golul unei prăpăstii, alteori suprafaţa unui pod, împrejurimile naturale, atmosfera etc.

Ilustraţia alăturată înfăţişează un aranjament *Nageire* într-un vas de bronz.

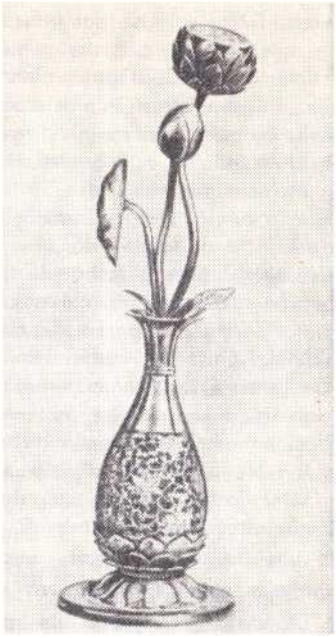

Indiferent de mărimea vazei, materialul floral trebuie să ocupe doar un sfert din suprafaţa gurii ei. Restul rămâne gol. Prin aceasta se încearcă simbolizarea proporţiei care exista pe Pământ între suprafaţa acoperita de apă şi cea de uscat, pe întinsul căreia cresc plantele.

După ce s-a ales vasul, materialul floral şi, în funcţie de acestea, de ocazie şi de locul în care va fi amplasat aranjamentul, s-au stabilit forma şi stilul, se desenează *schiţa generală a compoziţiei*.

Apoi, se trece Io *pregătirea propriu-zisă a materialului floral*. Lucrul cel mai important este

determinarea lungimii corecte a tulpinilor în acord cu vasul (a tulpinilor principale – *shin*, *soe*, *hikae* –, precum şi a tulpinilor subordonate). În general, pentru aranjamentele mari, lungimea lui *shin* poate îi cam de două ori lungimea vazei, iar pentru aranjamentele mici, lungimea lui *shin* va fi egală cu a vasului. Tulpinile inferioare (*soe* şi *hikae*) vor fi totdeauna mai scurte decât tulpina principala superioara (*shin*).

Se hotărăşte care dintre ramuri să fie *shin*, potrivita să constituie partea principală a operei, apoi o alta ramura, având o forţa secundara primei, dar care să i se asorteze, să fie soe, şi o a treia, deşi

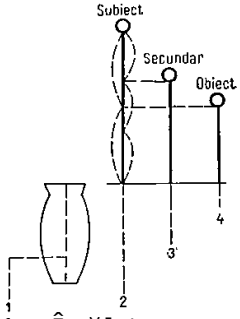

1. Înălţimea vasului; *2* – o dată şi Jumătate din înălţimea vasului; 3 – două treimi din lungimea Subiectului; 4 Jumătate din lungimea Subiectului. mai scunda, dar posedând o oarecare forţa de sprijinire a întregii figuri, va fi *hikae*.

După ce elementele florale au fost selecţionate, ele se curăţă, deoarece aproape toate ramurile sau florile, oricât de armonios ar fi crescut, mai au şi părţi inutile oare trebuie înlăturate. Fotografiile alăturate reprezintă: prima, materialul vegetal brut, a doua, materialul curăţat.

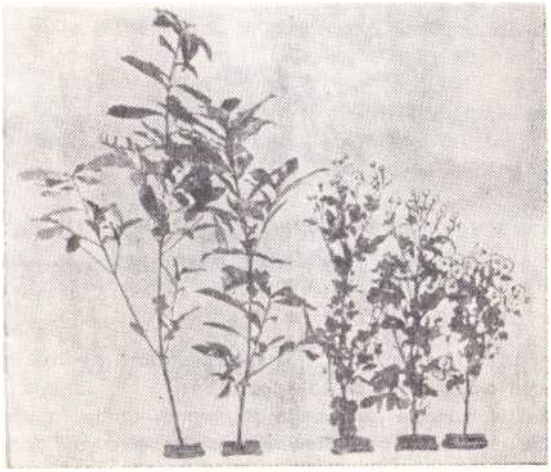

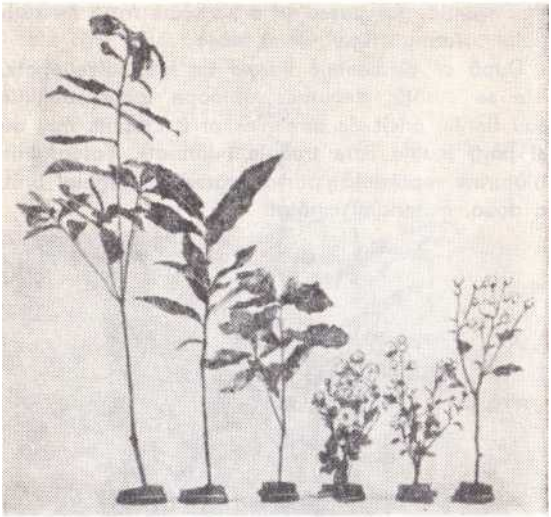

Cu o foarfecă şi cu un cuţitaş, se pot gregâti foarte uşor ramurile şi tulpinile florale pentru un bun aranjament. Se taie toate părţile murdare, veştejite, frunzele decolorate şi moarte, florile fanate. Se curăţă cu grija fiecare tulpiniţă, fiecare floare, fiecare petala, dacă e nevoie. Se înlătura toate părţile neesenţiale punând în valoare astfel elementele pe care vrem să le evidenţiem.

Apoi, urmând schiţa desenată anterior, se plasează prima ramură. În general, tulpina principală stă înclinată puţin faţa de verticală (înainte, la dreapta, la stânga – exceptând unele stiluri, cum e stilul *ceresc*).

Dacă tulpina principală e plasată în faţă, a doua va fi în spate; dacă prima e la dreapta, a doua va fi la stânga; în acest fel, se plasează alternativ ramură după ramură.

Pentru ca tulpinile care formează aranjamentul să nu se împrăştie, ele trebuie să fie fixate foarte bine. Pentru fixarea ramurilor în vază se utilizează aşa-numiţii *iixatori*.

Aceste elemente au apărut odată cu primele forme de ikebana şi au evoluat, ca şi acestea.

Primele *suporturi* întrebuinţate la vechile aranjamente *Rikka* sau *Shoka* erau confecţionate *din paie*. Datorită simplităţii lor şi altor avantaje pe care le oferă, aceste tipuri de suporturi se întrebuinţează şi azi. Ele se confecţionează în felul următor: Se leagă mai multe paie în mănunchi strâns, înfăşurându-l e în trei locuri cu sfoară; apoi, câteva mănunchiuri din acestea se leagă la rândul lor împreună tot în trei locuri (sus, mijloc, jos). Dimensiunile mănunchiului variază în funcţie de cele ale aranjamentului. Suportul astfel confecţionat se aşază pe fundul vasului. Plantele se introduc fie în capetele paielor, fie printre paie. Acest suport prezintă avantaje deosebite, mai ales pentru tulpinile moi, suculente (cum au plantele de apă), care nu pot fi înfipte în ace. Se folosesc însă uneori plante ce nu pot fi introduse nici printre paie. În asemenea cazuri, se utilizează nişte tuburi din metal sau material plastic în care se introduce tulpina, în prealabil, şi apoi, împreună cu tubul, este fixata în sau printre paiele suportului (vezi schiţa de la pagina 71).

Vechea forma *Nageire* a întrebuinţat încă din primele ei faze un gen de sprijinitor al ramurilor care se utilizează şi astăzi şi care nu este considerat ca suport propriu-zis, ci doar o proptea. Acesta se confecţionează foarte simplu, dintr-o bucata de bâţ în forma naturala de Y sau dintr-o sârmă îndoita reprezentând litera Y. Beţişorul bifurcat se introduce în vaza adâncă şi se fixează pe fund; apoi, între braţele sale se introduc pe rând

Pregătirea ramurilor pentru fixarea în «portul de pai tulpinile, care, la sfârşit, se fixează, toate, cu un alt beţişor sau o aşchie îndesată cât mai bine în bifurcaţia proptelei, în poziţie perpendiculara pe bisectoarea unghiului acestui Y (în care s-au introdus ramurile).

Alteori, tot la forma *Nageire*, se întrebuinţează astăzi, ca şi altă dată, un alt gen de proptea alcătuita dintr-un beţişor obişnuit, care a fost despicat la unul din capete cu cuţitul şi care (după ce i s-a introdus în despicătură capotul uneia din tulpini – este utilizata doar pentru câte o ramură) se leagă bine cu sfoara, formându-se astfel un fel de articulaţie fixa. Când tulpina principala este prea scurta şi nu ajunge la fundul vasului, se recurge la un alt mod de fixare: se despica însuşi capotul tulpinii şi se introduce în unghiul despicâturii o alta rămurică nedespicată, suficient de robusta şi de lunga pentru a servi ca susţinător în vaza. La fel se procedează şi cu celelalte tulpini ale aranjamentului, dacă este nevoie. Tot o1 rămurică se leagă alteori în formă de cruce pe tulpină, cu o sfoară, vrizontal în vas, fixând astfel perpendicular tulpina florală. 1

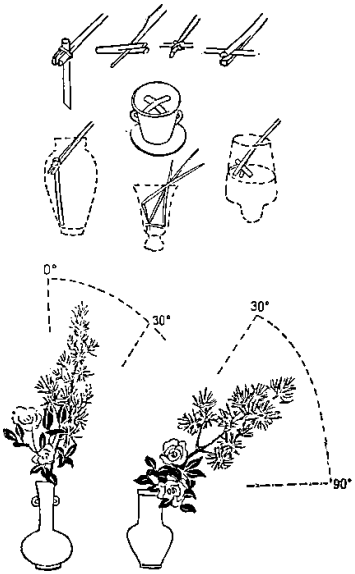

Aceste ultime genuri de sprijinitori (propteaua în Yf propteaua despicata, propteaua nedespicată şi propteaua legata în cruce) nu sunt considerate ca suporturi. Noţiunea de suport sau fixator se referă la suportul confecţionat din paie şi la alte două categorii de suporturi apărute mai târziu în evoluţia ikebanei şi care azi sunt foarte mult întrebuinţate. Ele se numesc: *chenzan* şi *shâpo* şi se utilizează de obicei în aranjamentele *Moribana*.

Chenzanul se aseamănă cu o perie, fiind alcătuit dintr-o parte bazală în care sunt înfipţi, foarte des, dinţi sau ace. Materialul din care se confecţionează aceste suporturi variază ţinând seama de greutatea ramurilor, rezistenţa vasului etc. În general, sunt din metale (plumb, arama, fier); alteori din material plastic, mai rar din lemn. Înainte de fixare, capetele tulpinilor tari, lemnoase, se taie oblic. În capotul tulpinilor moi se introduce un beţişor scurt, robust, cu extremitatea tăiată oblic. Pe suprafeţele tăiate se crestează mici şănţuleţe. Apoi se presează ramura în chenzan, încet, prinzând-o cât mai de la baza; se presează întâi perpendicular şi apoi se apleacă cu grija în direcţia dorită. 5 o va încerca să nu se fixeze tulpina *în* ace, ci *între* ele vezi fig. a pe pag. 71).

Shipo este confecţionat din aceleaşi materiale ca şi chenzanul. Are însă o forma asemănătoare cu a fagurelui. Este format dintr-un cadru metalic iau un cerc separat de lame metalice în mai multe compartimente simetrice. Este, ca şi chenzanul, de obicei, un fixator greu, lata cum se utilizează. Se pun vertical, în spaţiile goale, mărginite de lame mai multe capete de tulpini tăiate foarte scurt (de înălţimea suportului) şi, printre aceste bucăţele, se introduc apoi ramurile aranjamentului (vezi fig. b).

Ikebana pare dificila unor aranjatori tocmai datorită neîndemânării lor la fixarea tulpinilor în suporturi. Dexteritatea de a plasa fără nicio greutate elementele florale în suport se realizează doar printr-o continua practica.

Locul suportului în vas este, de asemenea, strict precizat. Astfel, şcoala Sogetsu considera potrivite (în funcţie de forma vazei) patru poziţii de plasare a suportului în vaza (corespunzând celor patru sferturi ale circumferinţei vazei; este preferat sfertul din stânga – faţa).

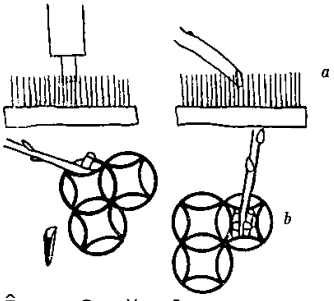

În afară de suporturile amintite, se mai utilizează uneori şi alte genuri de suporturi: în forma de minge din plastic cu găuri (pentru plante uşoare) sau din plasa de sârmă galvanizată, din ghemuleţe de muşchi sau glii (bucăţi de iarba cu pământ cu tot, dislocate din pajişte).

După fixarea celor trei tulpini principale în suport, pentru a da naturaleţe aranjamentului, se adaugă. şi alte elemente florale, dar adăugarea trebuie făcută cu deosebita grija pentru a nu estompa scheletul triliniar al acestuia.

Când toate tulpinile au fost fixate, se pune apa. Ea trebuie împrospâtată, nu schimbata, la 1 – 2 zile. Odată cu aceasta, la ikebanele mai uşor de executat se retaie 1 – 2 cm din capul tulpinii. Vara, apa se împrospătează chiar de două ori pe zi sau se pune puţina gheaţa, câcă temperatura apei trebuie să se menţină între 5 – 10°C, în acest anotimp; iarna între 12 – 20°C. Nu se va uita faptul că trecerea brusca de la o temperatura scăzută la una ridicata sau invers este foarte dâunătoare. Apa călduţă reînvie mai repede florile ofilite deci t cea rece.

Trebuie acordata o atenţie deosebită duratei florilor. Se recoltează *închise* (în boboc): trandafirul, laleaua, gălbenelele, anemonele. *Pe jumătate deschise*, urmând să se moi deschidă şi în apă: crinii, gladiolele, bujorii, macii, garoafele, irişii. *Înflorite complet* (căci ele nu se mai deschid în apă), dar cu toate frunzele fragede: *Latyrusui*, hortensia, margareta, liliacul, florile cu tija lunga şi lemnoasă, crizantemele, cârciumăresele.

Aranjamentul trebuie gândit având în vedere aceste fenomene, faptul că linia acestuia se schimbă prin deschiderea bobocilor.

Păstrarea prospeţimii materialului vegetal este o problemă deosebit de importantă. Mijloacele de păstrare a florilor sunt variate, începând cu *tăierea* din grădină, *dimineaţa devreme*, şi introducerea lor, imediat după tăiere, în apă. Dacă florile se transportă, se înveleşte capătul cozilor într-un burete sau tifon umed şi apoi în foaie de plastic şi se plasează într-un loc răcoros şi adăpostit, expunerea la vânt fiind foarte dăunătoare. Se mai întrebuinţează procedeul tăierii sub apă a capetelor tulpinilor, în special la florile sensibile, liliac, trandafir, dalie etc. Aceasta este aşa-numita metodă *mizukiri*. Tăindu-le în aer, acesta pătrunde în ţesutul tulpinilor, împiedicând absorbţia apei. Tăierea se face pe diagonală şi nu pe grosimea tulpinii. Chiar plantele veştejite pot fi înviate prin retăierea lor sub apă. La florile cu tulpina lemnoasă dă rezultate bune zdrobirea cu ciocanul a unei

porţiuni de 5 – 10 cm din capătul tulpinii sau (la trandafir) tăierea în cruce a capotului tijei. O alta metoda este tratarea prin pârlire sau *călărea în foc*. După tăiere, uneori, pentru a se dobândi o rezistenţa mai mare a tulpinilor, capetele acestora se trec prin flacără câteva secunde. *Tratamentul cu apă clocotită* este iarăşi larg întrebuinţat. Rezultate excelente se obţin la florile ce conţin latex. Metoda consta în înfăşurarea florilor în hârtie pentru a proteja petalele, corola şi tulpinile, lăsând capotul afară, peste care, se toarnă cu un ibric apa clocotind; sau se ţin capetele în apă care clocoteşte 3 – 4 minute. La narcisa, amarilis, clivia, se împiedica pierderea sevei, prelungindu-se timpul de păstrare, prin introducerea bazei tulpinii în apă fierbinte de 50°C.

Pe lângă metodele fizice, se mai utilizează şi numeroase metode chimice de păstrare, dar, înainte de aplicarea oricăror chimicale, se taie în prealabil un segment din extremităţile tulpinilor.

Păstrarea prospeţimii se poate obţine prin frecarea capetelor tulpinilor cu puţină sare de bucătărie. Alt procedeu constă în adăugarea de puţin acid clorhidric în apă. Se mai poate aplica la capătul tulpinilor: alcool, acid acetic, ulei de menta, tinctură de ardei roşu (*tinctură capsici*), fiecare din acestea având efect înviorător. O jumătate de tableta de aspirina pusă în apa sau o linguriţa de zahăr (concentraţia soluţiei de zahăr în apa: exemplu pentru trandafir 7% sau 15% pentru garoafe) hrănesc şi menţin bine florile. Aceste substanţe nu se întrebuinţează concomitent. Alteori se injectează în tulpina o soluţie de ocetot de plumb. De asemenea, se va ţine seama că florile nu suporta aburul, nici aerul prea uscat, mirosul de mâncare, de produse chimice, căldură directa a soarelui, fumul de tutun, ferindu-le de acţiunea agenţilor dăunători. respectivi. Pentru a împiedica alterarea rapidă a apei din vaza se poate pune în ea cărbune de lemn pisat (20 g cărbune la litru).

Tehnica alcătuirii aranjamentelor florale este dificila.

Începătorii vor învăţa întâi să creeze aranjamente în formele fundamentale şi numai după aceea vor încerca să găsească modele noi, originale.

Tainele şi amănuntele ikebanei se descoperă în timpul practicii, în timpul acumulării de noi şi noi cunoştinţe şi, cu siguranţa, în timpul dobândirii pasiunii pentru ea.

În capitolul următor vom pătrunde împreună cu cititorul în amănuntele stricte ale aranjamentului floral japonez, analizând exemple practice.

ARANJAMENTE PROPUSE PENTRU IKEBANIŞTII ROMÂNI

ARANJAMENTUL Nr. 1

Clasificarea: O ikebana forma Shoka, tipul Kakehana. Aparţine şcolii Ikenobo. Este reprezentata în planşa 2 color.

Materiale vegetale necesare:

— Crenguţe de lemn-câinesc (Spunea Japonica)

— Trandafiri sălbătici (Roşa canina)

Se aranjează într-un vas cilindric adânc din bambus sau alt lemn. Primele două tulpini principale sunt formate din *Spunea*, iar a treia, *tai*, cea mai scurtă, este formată dintr-o *Roşa canina*. Vasul fiind strâmt la gură, nu se utilizează niciun suport. Ramurile de *Spunea* sunt fără flori, doar cu frunze. Aranjamentul se execută avându-se în vedere faptul că el va fi privit de jos în sus. Deci unghiurile armonioase ale tulpinilor celor două genuri de planta (care sunt, de altfel, deosebit de potrivite pentru ikebanele de tip atârnat pe perete) trebuie alese de ikebanist, pentru a scoate un efect cât mai puternic în zona din faţa şi jos. Acest aranjament aminteşte existenţa naturala a plantelor pe întinderea blinda a unui deal în soarele primăverii.

ARANJAMENTUL Nr. 2

Clasificarea: O ikebana forma Nagelre*Moribana, şcoala Ikenobo. Este reprezentata în planşa 4 color.

Materiale vegetale necesare:

— Tulpina cu flori de ghinţură (Gentiana sp.)

— Frunze de Eularia (Mişcanthus sinensis)

Se aranjează într-un vas de porţelan, cu gura strâmta. Este foarte potrivita pentru a decora şi a da eleganţa unui colţişor liber, care, de obicei, rămâne neobservat. Nu se utilizează suporturi.

Acest oronjoment se remorcă prin posibilitatea creării unui efect surprinzător de gingăşie, prin utilizarea a numai două fire de material vegetal.

Lancea graţios arcuita a firului de iarba completează reuşit simplitatea vasului violaceu din care se ridica, genţiana prelungind culoarea vasului.

ARANJAMENTUL Nr. 3

Clasificarea: O ikebana de forma Moribana. Aparţin «şcolii Ikenobo. Este înfăţişată în planşa 5 color.

Materiale vegetale necesare:

— Flori de stânjenel liliachiu (Iris sibirica)

— Frunze de stânjenel.

Aranjamentul se execută în vaza cu gura larga, în acest caz, este nevoie de suport, pentru a fixa cât mai bine tulpinile şi frunzele. Cel mai potrivit tip de suport pentru fixarea stânjenelului, care are tulpinile moi, suculente, este shipo sau, dacă nu dispunem de shipo, confecţionam un suport din mănunchiuri mici de paie tăiate scurt şi legate strâns. Chenzanul este mai puţin indicat aici.

Primele. două linii principale *shin* şi soe sunt reprezentate de câte o frunză de stânjenel (cea mai înaltă – *shin*, iar a doua ca înălţime, stânga – 100). Tulpina terţiară, *hikae*, este reprezentată printr-o floare, jos, în faţă. Floarea de sus şi celelalte frunze au rolul de a completa ansamblul. Este necesară o deosebită atenţie la armonizarea culorilor mediului cu cele ale elementelor din aranjament.

Aranjamentul creează impresia unei atmosfere proaspete în zilele umede şi calde ale începutului de vară japoneză.

ARANJAMENTUL Nr. 4

Clasificarea: O ikebana Nageire. Aparţine şcolii

Ikenobo. Este reprezentată în planşa 6 color.

Materiale vegetale necesare:

— Ramură de pin verde (Pinus silvestris)

— 2 flori de trandafir roz cu frunze de un verde-închis (Roşa semperflorens).

Aranjamentul se execută în vas de ceramică, smălţuit, de un albastru sticlos: vaza are o formă specială, înaltă şi gura strâmtă. Nu se întrebuinţează suport.

Mai întâi, se selecţionează materialele, se determina direcţia vazei; se curăţă tulpinile de murdărie, de părţile veştejite. Se hotărăşte apoi unghiul de înclinaţie al ramurii de pin şi se fixează baza acesteia în vas prin legarea unui ţâruş înfipt în capotul despicat al tulpinii, ca să se creeze un fel de articulaţie de la care tulpina să pornească aplecata mult spre dreapta, iar ţăruşul să intre în jos în vază, spre fundul ei, fixând astfel pinul. Se trece acum la aranjarea celor două flori de roze, echilibrându-se elegant, prin direcţia lor şi prin poziţia vazei, linia trasată de plasarea pinului.

Verdele-închis al ramurii de pin şi al frunzelor de trandafir exprimă trăirea intensă, viaţa, cu tot ce are mai viguros în ea; el capătă adevărata strălucire alături de gingâşia şi naivitatea celor două roze.

ARANJAMENTUL Nr. 5

Clasificarea: Ikebana reprezentând o forma Shoka tipică. Aparţine şcolii Ikenobo. Este înfăţişată în planşa 3 color.

Materiale vegetale necesare:

— 2 crizanteme cu flori mari (Chrysanthemum indicam)

— 2 crizanteme cu flori mici (Chrysanthemum sp.)

Aranjamentul se execută într-un vas greu de cupru (*shikainami*) care are marginea gurii îndoita înspre interior. Sub aceasta margine, în interiorul vasului, se fixează o proptea de lemn în forma de Y. Vaza se umple cu apa până atinge propteaua. Apoi, din florile selecţionate se alege tulpina propusa pentru a fi *shin* şi, introducând-o în

bifurcaţia proptelei, se trage cu degetul cât mai spre vârful unghiului bifurcaţiei; se adaugă a doua ramura, destinata a fi *soe* (care e reprezentata, ca şi prima, dintr-o floare mare de crizantema). Apoi, se fixează a treia ramura, care poarta trei floricele mici de crizantema, dintre care una se detaşează natural de celelalte. Când cele trei elemente au fost introduse în despicătura proptelei, se pune în deschizătură unghiului o aşchie mica pentru a fixa elementele introduse.

În prealabil, se stabileşte *lungimea* şi *poziţia de fixare* a celor trei ramuri în funcţie de diferiţi factori (rezistenţa vasului sau plantelor etc.).

În general, lungimea lui *shin* de la suprafaţa apei în sus variază între 1, 5 şi 3 lungimi ale vasului. Lungimea tulpinii soe este de aproximativ 2/3 din lungimea lui *shin*, iar *tai* – 1/3 din *shin*.

Poziţia de fixare a florilor este, de asemenea, foarte importanta şi, la alegerea ei, trebuie să se ţină neapărat seama de aşa-numitul *hiomote*, adică faţa însorita a florii (partea care în grădină a fost expusă soarelui).

Partea însorită trebuie să fie aranjată astfel ca ea să privească în sus, să se desfăşoare spre un soare aflat imaginar în sus şi în spatele vazei. Tot aranjamentul trebuie să aibă o astfel de poziţie încât partea de sus a ramurii *shin* să fie văzută din faţă şi de la jumătate, în vreme ce ea, încovoindu-se din spate spre faţă, primeşte o poziţie de întoarcere şi de rotire gradată a feţei însorite. Punctul de încovoiere a lui *shin* se va afla puţin mai jos decât mijlocul său. De asemenea, încovoierea lui *shin* nu trebuie să fie prea accentuată, încât să treacă de limitele celor două paralele imaginare duse în sus, în continuarea marginilor vazei.

A doua tulpină, soe, se aranjează imediat în spatele lui *shin* şi trebuie să-şi îndrepte faţa (*hiomote*) către *shin*, apropiindu-se de aceasta într-o poziţie de îmbrăţişare, întinzându-se spre soare. Vârful lui soe va ieşi în afară cam de două ori şi jumătate din lungimea îndoiturii lui *shin*.

Ultima ramura, *tai*, este plasată într-o poziţie opusa direcţiei lui soe. *Tai* iese în afară, spre un colţ din faţă. *Tai* arata doar faţa umbrita spre privitor, iar *hiomote* şi-l îndreaptă spre soarele imaginar. *Tai* urmează să se curbeze în afară, îndepărtându-se la fel de mult de verticala ca şi *shin*, înainte de fixarea celor trei ramuri în proptea, se mai pot adăuga, după gustul estetic al ikebanistului, pentru completare, 5 – 7 – 9 ramuri suplimentare (numite *ashirai*), mai mici decât ramurile principale. La japonezi numerele impare sunt de bun augur.

Aranjamentul încearcă să redea cât mai aproape posibil de natural viaţa plantelor.

ARANJAMENTUL Nr. *6*

Clasificarea: Aranjament în forma Shoka, tip Tsuribana. O realizare excelenta, care aparţine şcolii Ikenobo. Este reprezentata în planşa 7 color.

Materiale vegetale necesare:

— Ramuri cu frunze de hortensia (Hydrangea opuloides)

— Flori de clopoţel chinezesc (Campanula sp.)

Aranjamentul se face într-un vas care simbolizează luna. Este potrivit pentru o cameră neornamentată cu picturi. În acest mediu, combinarea ramurilor de hortensia, aflata după sezonul de înflorire, când frunzele «sunt deja nuanţate în galben, cu florile clopoţelului chinezesc de culoare purpurie realizează o atmosferă pregnanta de toamna frumoasă.

Aceasta ikebana sugerează o minunată vedere a lunii printre ramuri.

ARANJAMENTUL Nr. 7

Clasificarea: Ikebana forma Shoka, tip Kakehana. Aparţine şcolii Ikenobo. Este infâţişată în planşa 8 color.

Materiale vegetale necesare:

— Celastrus orbiculatus

— Flori mici de crizantemă (Chrysanthemum sp.)

Aranjamentul se realizează într-un vas din bambus

sau alt lemn. Se întrebuinţează suport. Se poate plasa în interiorul vazei şi un mic vas cu apa.

La aranjamentele de tip atârnat (*Kakehana* sau *Tsuribana*) este foarte important ca vârful tulpinii care atârnă, după ce a realizat arcul corespunză (or, să se îndrepte din nou în sus. Acest tip de Ikobana este potrivit pentru plantele care au o dispoziţie naturala de atârnare sau forma încovoiata.

Capotul tulpinii, care după o arcuire puternică în jos se ridica din nou în sus sugerează ideea că, în perioadele de renunţare, de înfrângere, oxista întotdeauna un potenţial vital în natura, capabil de o nouă înălţare.

ARANJAMENTUL Nr. 8

Clasificarea: Ikebana forma Shoka, tip Okihana. Aparţine Şcolii Ikenobo.

Materiale vegetale necesare:

— Cinci flori de trandafir (Roşa semperflorens) de două culori.

Aranjamentul se realizează într-o vază din ceramica smălţuită, în forma de arc larg, cu o culoare luminoasa. În aranjarea florilor având corola mare, cum este cazul rozelor, crizantemelor, şi cu tulpini rar şi puţin curbate, efectul obţinut depinde de distribuirea florilor.

Aceasta ikebana are o roza mare în vârf (*shin*), în timp ce o alta corola (*soe*) se întinde drept mult în afară, dând stabilitate figurii şi echilibrând linia celorlalte şi a vazei. *Tai* este reprezentat de roza din dreapta, jos.

Aranjamentul pune în valoare frumuseţea rozelor, obţinându-se totodată un efect de lărgire a spaţiului din jurul florilor.

ARANJAMENTUL Nr. 9

Clasificarea: Aranjament în forma Shoka, stilul tipic rigid (Shin). Apar ţine şcolii Ikenobo.

Materiale vegetale necesare:

— Frunze şi flori de stânjenei (Iris sibirica)

Aranjamentul se realizează într-un vas de lemn, în forma unei bărci. Suportul cel mai potrivit este *ihipo*. Contururile vazei, împreună cu ale frunzelor ţi florilor de stânjenei, amintesc de forma unui vas cu catarg.

Lemnul uscat al vazei în formă de corabie, care poartă proaspătul stânjenei, abia înflorit după topirea zăpezii, semnifică venirea îndelung aşteptatei primăveri.

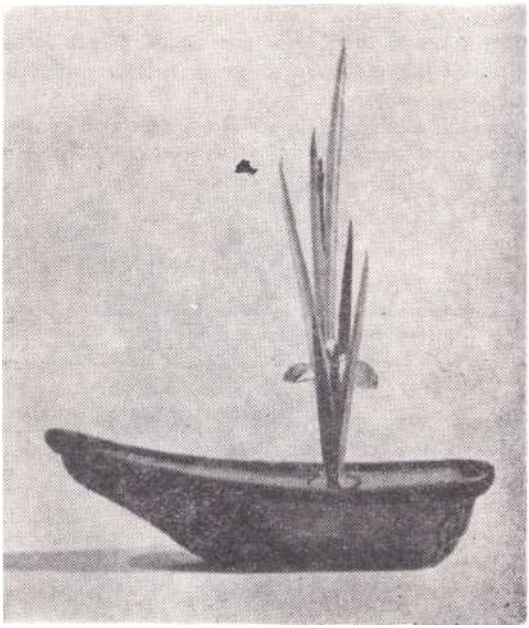

ARANJAMENTUL Nr. 10

Clasificarea: Ikebana forma Shoka, de un gen special, (iparţinând şcolii Ikenobo.

Materiale vegetale necesare:

— Viţa de vie (Vitis vinifera)

— Ramuri cu flori (sau fără) de ceai (Thea sinensis).

Aranjamentul este executat într-un vas din lemn cu două guri. Jos se aranjează viţa, iar sus ramura de ceai, astfel ca împreună să formeze liniile unei singure ikebana. *Shin* şi Soe sunt reprezentate de ramurile viţei, iar *tai* de cele de ceai.

Semnificaţia: În ciuda oricăror obstacole, cu intenţia suprimării sau a despărţirii, forţa vitală este oricând mai puternică.

ARANJAMENTUL Nr. 11

Clasificarea: Ikebana forma Rikka. Aparţine şcolii Ikenobo. Ea este reprezentata în fotografia de la pagina 31

Materiale vegetale necesare:

— Frunze de stânjenei (Iris sp.)

— Flori de stânjenei albe (Iris florentina)

— Flori de stânjenei albastre (Iris sibirica sau Iris

germanica)

— Boboci de stânjenei.

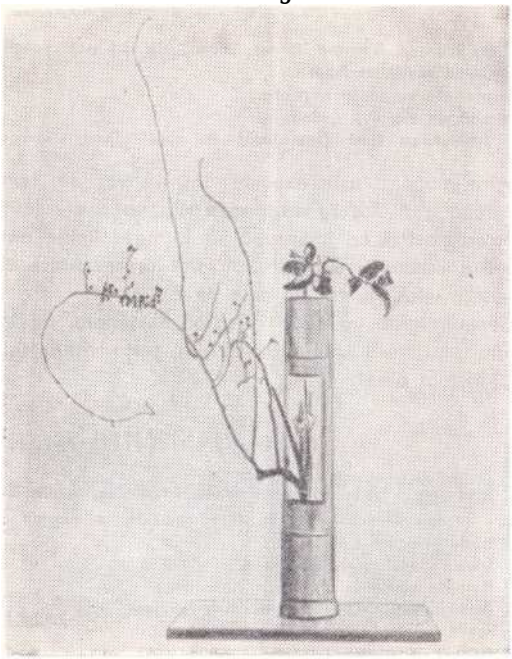

Aranjamentul se realizează într-o vază din ceramica în forma de potir. Se utilizează pentru fixarea tulpinilor suporturi confecţionate din mănunchiuri de paie strâns legate. Se introduce în fixatorul aşezat în vaza mai întâi ramura destinată a fi *shin*, pe urma *uke*, apoi *soe*, *nagashi*, *hikae*, *doh*, *shooshin*, *mikoshî* şi *maeoki*. Astfel, principalele ramuri sunt introduse în dreapta şi în stânga, alternativ, păstrându-se un bun echilibru. De obicei, se utilizează doar florile şi ramurile necesare liniilor principale, însă pentru realizarea unui aspect cât mai natural se mai adaugă uneori şi alte rămurele, frunze etc.

Aranjamentele clasice Rikka exprima frumuseţea ampla a naturii, atât de bogata în exemplare de valoare.

ARANJAMENTUL Nr. 12

Clasificarea: Aranjament în forma Shoka, tip Tsuribana. Aparţine şcolii Ikenobo.

Materiale vegetale necesare:

— Ramuri cu flori de lemn-câinesc (Spunea

cantoniensis).

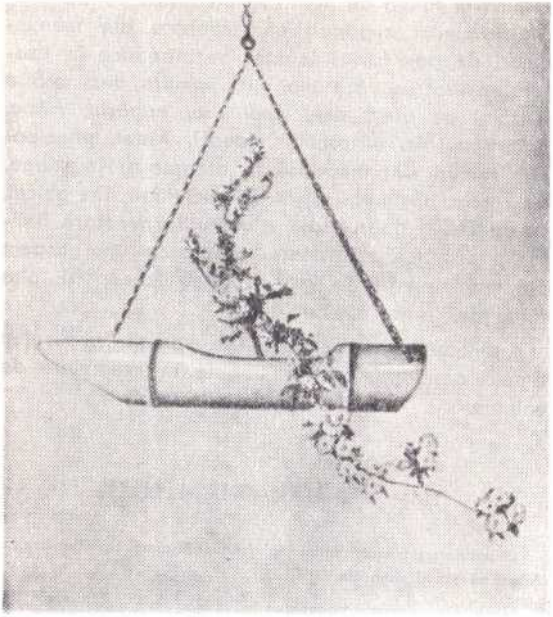

Aranjamentul este executat într-o vază din bambus sau alt lemn în forma de ibarcă. Florile reprezintă imaginar diferite părţi ale bărcii: vela etc. *Shin* şi soe îndreptate în sus/î mai jos puţin, dar tot în sus, este *tai*. Atârnând în jos spre pupa (capătul drept al vazei), se afla o ramură de completare, semnificând vâslele.

Semnificaţia acestor genuri de aranjamente care reprezintă corăbii în mers este încrederea într-un viitor fericit.

ARANJAMENTUL Nr. 13

Clasificarea: Aranjament de Anul nou, în forma Moribana, aparţinând şcolii Ikenobo.

Materiale vegetale necesare:

— Ramuri de pin cu frunze lungi (Pinus nigra)

— Ramuri de trandafir cu flori (Rasa semperflorens)

Aranjamentul se execută într-un vas din ceramica mata, având gura larga. Se utilizează suport. Trandafirul predomină în multitudinea acelor de pin, nu prin număr, ci-prin poziţie, începând de sus de tot şi până la bază.

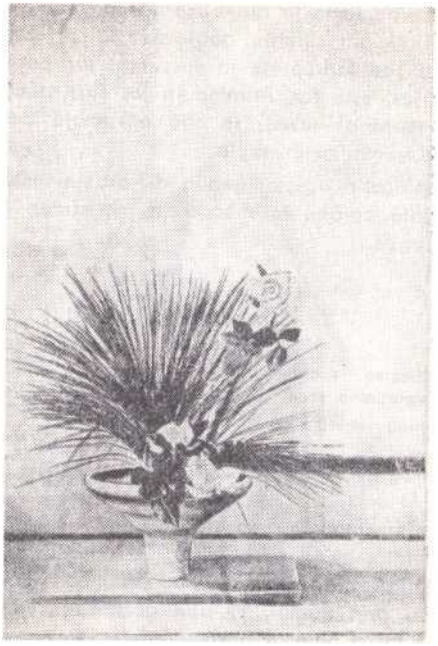

Acele nenumărate şi lungi ale pinului semnifica viaţa lunga, iar florile catifelate, proaspete ale trandafirului sunt simbolul tinereţii şi fericirii eterne, întregul aranjament are pentru japonezi înţelesul urării noastre „La mulţi ani cu fericire!”

ARANJAMENTUL Nr. 14

Clasificarea: Ikebana forma Rikka, stil Sugushân, aparţinând şcolii Ikenobo. Ea este reprezentata în fotografia de la pag 28.

Materiale vegetale necesare:

— Ramuri de pin (Pinus silvestris)
— Ramuri de afin (Vaccinium sp.)
— Frunze de stânjenel (Iris sp.)
— Boboci de crin (Lilium candidam)
— Flori de crizantema (Chrysanthemum sp.)

Aranjamentul se realizează într-o vază înaltă, sobră; se întrebuinţează suport confecţipnat din mănunchiuri de paie în care se fixează alternativ cele 9 tulpini principale şi completările. Distribuirea lor urmăreşte realizarea unui echilibru. f Ramura de afin a. fost lăsată mai lungă decât

de obicei, pentru a fi pusă în evidenţă.

Semnificaţia: La poalele unui munte, toamna, în peisajul bogat, razele soarelui, trecând printre crengile copacilor, descoperă frumuseţea unui afin.

ARANJAMENTUL Nr. 15

Clasificare: O ikebana intitulată „Bucurie”, forma Nageire. Aparţine şcolii Sogetsu. Aranjamentul este înfăţişat! planşa 9 color.

Materiale vegetale necesare:

— Crizanteme albe (Chrisanthemum indicum)

— Ramuri înflorite de gutui japonez (Cydonia Japonica).

Aranjamentul se realizează într-un vas de ceramica cu suprafaţa pe alocuri smălţuită, cu gura strâmta. Nu se foloseşte suport. *Shin* şi soe sunt înclinate spre stânga, iar *hikae* (*tai*) din dreapta se curbează tot spre stânga (spre primele două).

Armonizarea roşului puternic al florilor de gutui cu albul la fel de tare al crizantemelor şi forma interesanta a vasului realizează imaginea mândră a penajului de un cromatism strident al unei zburătoare. Totul emana o bucurie strălucitoare, exaltata.

ARANJAMENTUL Nr. 16

Clasificarea: Ikebana forma Nageire. Aparţine şcolii Sogetsu. Este reprezentata în planşa 10 color.

Materiale vegetale necesare:

— Ramura de eucalipt (Eucalyptus globulus)

— Capitule de floarea-soarelui (Helianthus annuus).

Aranjamentul se execută în vaza de porţelan alb, cu două guri. O floarea-soarelui se vopseşte în roşu, iar a doua se lasă în culoarea sa naturală.

Aranjamentul este denumit „Fraţi”.

ARANJAMENTUL Nr. 17

Clasificarea: O ikebana în forma Nageire aparţinând şcolii Sogetsu, intitulată „Încântare”. Este reprezentata în planşa 11 color.

Materiale vegetale necesare:

— Gutui japonez (Cydonia Japonica)

Aranjamentul se execută într-o vază de sticla galbena, adâncă, cu gura strâmtă. În cazul când ramura nu poate fi îndoita sau nu prezintă o astfel de curbura naturala, atunci, pentru a o fixa mai bine (în poziţie aplecata spre baza vazei), se utilizează o articulaţie formata dintr-o proptea despicata şi legata strâns.

Este de ramarcat forma zveltă a vazei, linia puţin obişnuita a ramurilor, coloritul armonios al florilor. Elementele creează impresia unei mişcări unduitoare şi o delicateţe încântătoare.

ARANJAMENTUL Nr. 18

Clasificarea: Aranjament intitulat „Uimire”, în forma Moribana. Aparţine şcolii Sogqtsu.

Materiale vegetale necesare:

— Ramuri înmugurite sau îmbobocite de hortensia (Hydrangea opuloides)

— Lalele (Tulipa gesneriana).

Aranjamentul se execută în vaza de sticla colorata în roşu având forma de bazin. Se utilizează chenzan.

Semnificaţia: Uimirea în faţa efectelor neaşteptate obţinute prinălăturarea a două genuri diferite de frumuseţe: zvelteţea ramurilor subţiri şi lungi şi rotunjimea fragedelor şi suculentelor lalele.

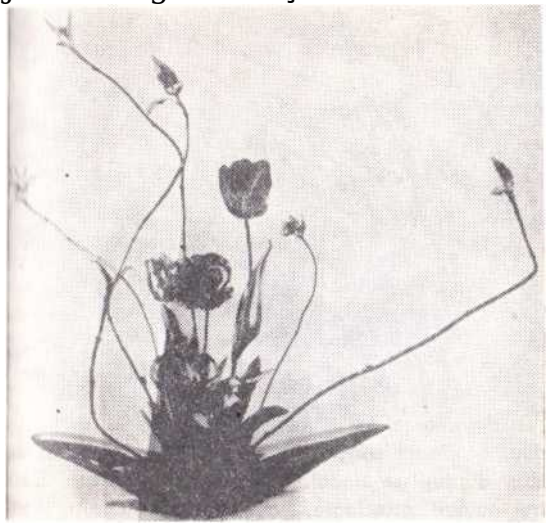

ARANJAMENTUL Nr. 19

Clasificarea: O ikebana denumita „Mişcarea apei”, în forma Moribana, stil înclinat. Aparţine şcolii Sogetsu.

Materiale vegetale necesare:

— Miţişori de salcie (Salix sp.)

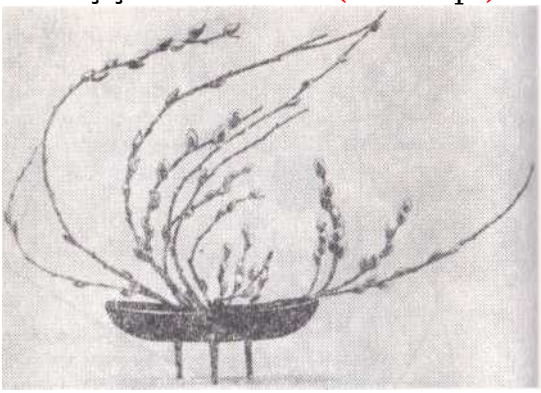

Aranjamentul se realizează într-o vază tip bazin, din fier. Toate corzile de salcie sunt fixate în chem zan, dându-li-se ondulaţii cât mai echilibrate. Celo trei tulpini principale sunt, fiecare, elegant înclinate. Soe este a doua din stânga, *shin* a. treia din stânga (cea mai lungă), iar *hikae* ultima din dreapta.

Arcuirea graţioasă a liniilor trasate de mâţişorl aminteşte ondulaţiile valurilor bătute de vântul de primăvară.

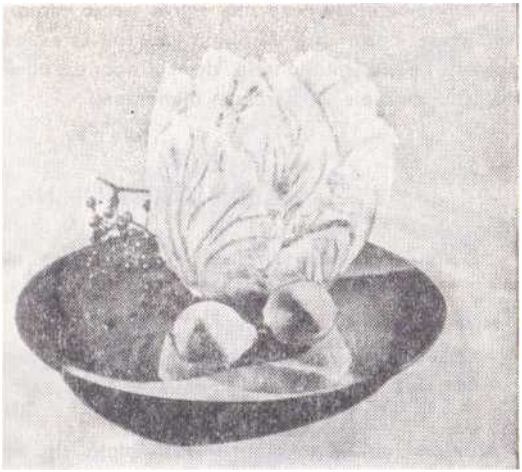

ARANJAMENTUL Nr. 20

Clasificarea: Un aranjament intitulat „Naştere”, de formă Horibana modernă. Aparţine şcolii Sogetsu.

Materiale vegetale necesare:

— 1 capâţină de varză (Brassica oleracea);

— 2 lămii fructe (Citrus liman);

— Ramură cu bace de Smilax aspera.

Aranjamentul se execută într-o vază plata, în forma de bazin sau farfurie, lăcuită. Este foarte potrivit pentru interioarele de sufragerie, bucată «de sau centrele comerciale alimentare.

ARANJAMENTUL Nr. 21

Clasificarea: Ikebana intitulată „Dulcea briză” forma Moribana, stil înclinat. Aparţine şcolii Sogetsu.

Materiale vegetale necesare:

— Frunze de Aspidistra clăti

— Flori de crizantema (Chrysanthemum indicum).

Aranjamentul se execută în vază plată, tip bazin sau farfurie lăcuită, de culoarea coralului. Se foloseşte chenzan.

Shin e reprezentat de cea mai înaltă frunză înclinată în dreapta. Soe, cea mai din stânga, iar *hikae* (*tai*), cea mai înaltă floare de crizantemă.

Aranjamentul exprimă sentimentul de ocrotire, de prietenie.

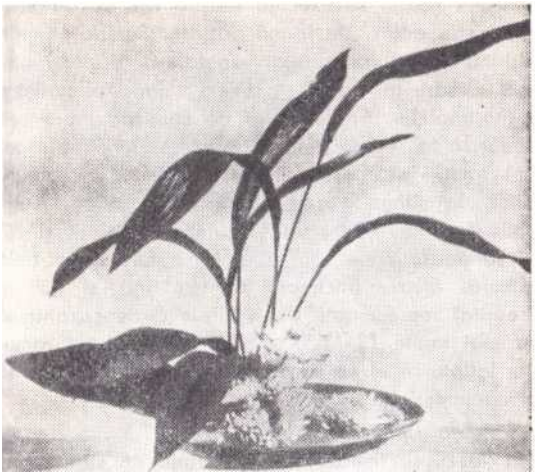

ARANJAMENTUL Nr. 22

Clasificarea: Ikebana, forma Moribana, stilul fundamental drept. Aparţine şcolii Sogetsu.

Materiale vegetale necesare:

— Ramuri de stejar (Quercus sp.);

— Crizanteme (Chrysanthemum sp.).

Aranjamentul se execută într-un vas de porţelan alb, puţin adânc, de forma pătrată. Se începe prin suprimarea tuturor părţilor vegetale care sunt rupte, uscate, zdrelite, adică se face o minuţioasa curăţaro a materialelor. Se foloseşte un chenzan mare sau două *shipo*. Prima tulpina, *shin*, şi a doua, soo, sunt ramuri de stejar. Prima este fixata perpendl» cular, în stânga vazei, în spate; a doua, puţin oblic (sub un unghi de 45° înclinat înainte şi 30 în stânga faţa de *shin*). Apoi, se fixează a treia ramura, *hikae*, (înclinată 60° în faţa şi 45° în dreapta) reprezentată de o tulpinâţă de crizantemă cu mai multe (3 – 4) flori mici. Suportul cu ramirrile înfipte în el se aşază în sfertul din stânga-faţă al circumferinţei vazei.

Ramura *shin*, cu lungimea de 1 – 1, 5 din diametrul vazei, se fixează, de preferinţa, în suport, se «parat de ramura soe (având lungimea 2/3 din lungimea lui *shin*). Ramura *hikae* (1/2 din *shin*) o fixata în suportul lui soe.

Ilustraţiile arată ordinea plasârii tulpinilor. Foto a arăta pe *shin* la locul său, în foto b, tulpina *soo este* plasată la loc; în foto e – tulpina *hikae* la loc; ultima poza arata şi tulpinile inferioare (în

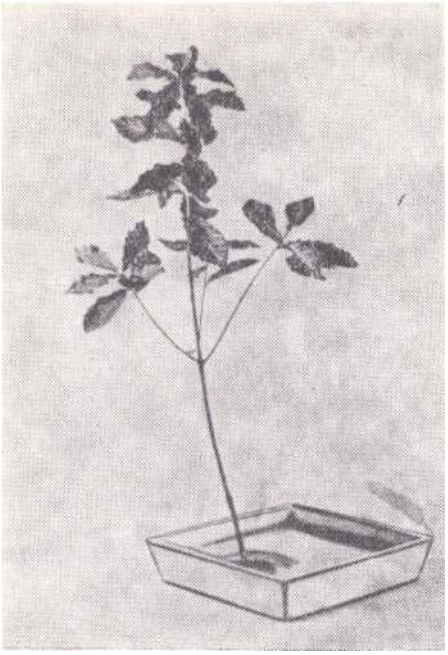

Aranjamentul se execută într-un vas de porţelan alb, puţin adânc, de forma pătrată. Se începe prin suprimarea tuturor părţilor vegetale care sunt rupte, uscate, zdrelite, adică se face o minuţioasa curăţare a materialelor. Se foloseşte un chenzan mare sau două *shipo*. Prima tulpina, *shin*, şi a doua, soe, sunt ramuri de stejar. Prima este fixata perpendicular, în stânga vazei, în spate; a doua, puţin oblic (sub un unghi de 45° înclinat înainte şi 30° în stânga faţa de *shin*). Apoi, se fixează a treia ramură, *hikae*, (înclinată 60° în faţă şi 45° în dreapta) reprezentată de o tulpiniţă de crizantemă cu mai multe (3 – 4) flori mici. Suportul cu ramurile înfipte în el se aşază în sfertul din stânga-faţă al circumferinţei vazei.

Ramura *shin*, cu lungimea de 1 – 1, 5 din diametrul vazei, se fixează, de preferinţă, în suport, separat de ramura soe (având lungimea 2/3 din lungimea lui *shin*). Ramura *hikae* (1/2 din *shin*) e fixată în suportul lui *soe*.

Ilustraţiile arată ordinea plasării tulpinilor. Foto a arată pe *shin* la locul său, în foto b, tulpina soe este plasată la loc; în foto e – tulpina *hikae* la loc; ultima poză arată şi

tulpinile inferioare (în

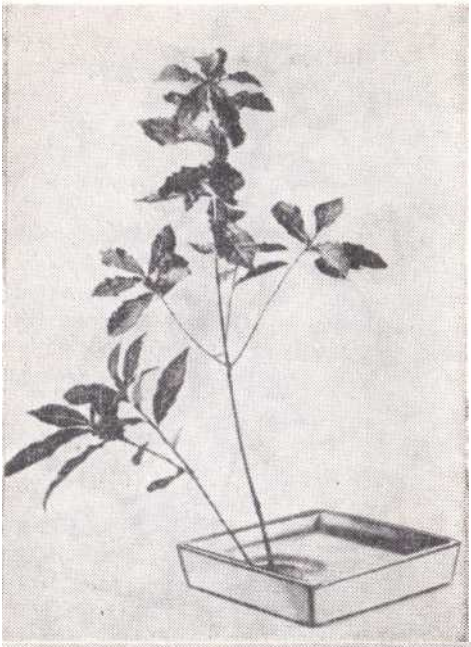

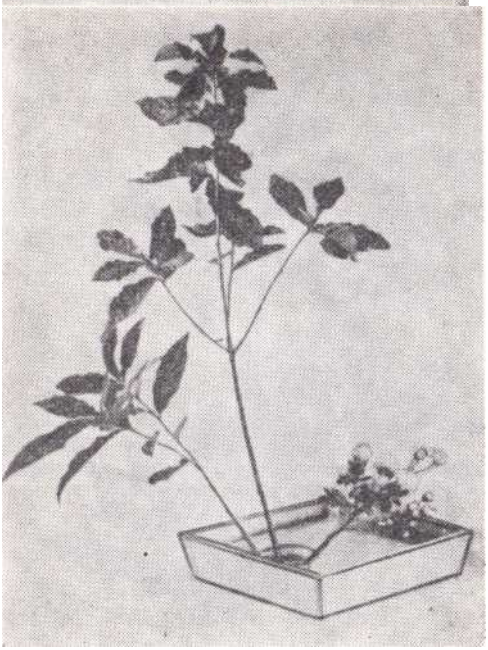

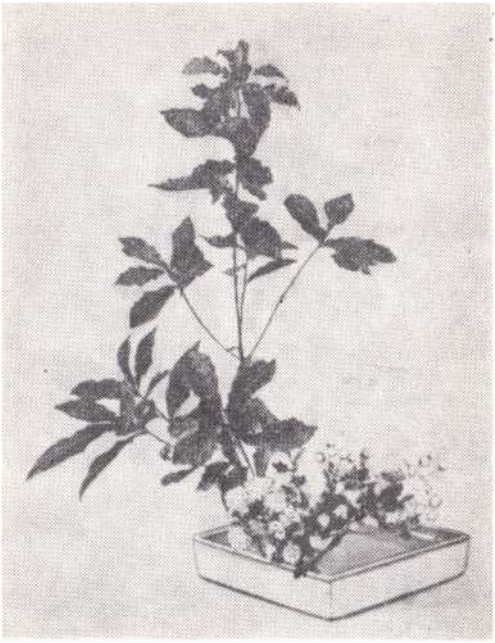

totdeauna ceva mai scurte ca *hikae*) adăugate, adică aranjamentul complet. Este foarte importantă familiarizarea ikebanistului începător cu acest stil de aranjament deoarece el este baza pentru toate celelalte forme. E de fapt cel mai simplu şi mai comun. Trebuie, deci, observat cu deosebită atenţie modul în care cele trei tulpini sunt aranjate, echilibrul dintre flori şi ramurile de stejar, efectul general al aranjamentului.

Simplitatea aranjamentului dă ochiului şi gândului claritate spre a observa complet frumuseţea.

ARANJAMENTUL Nr. 23

Clasificarea: O ikebana, forma Moribana, stil fundamental înclinat. Aparţine şcolii Sogetsu. Vezi foto la pag. 116 – 119.

Materiale vegetale necesare:

— Ramuri de chiparos (Taxodium distichum) sau de tuia (Thuja orientalis, Thuja occidentalis) sau de Thujopsis delabrata;

— Ramuri de crizanteme înflorite (Chrysanthemum indicum).

Aranjamentul se realizează în vază de porţelan bleu în formă de bazin. Lungimile tulpinilor princi

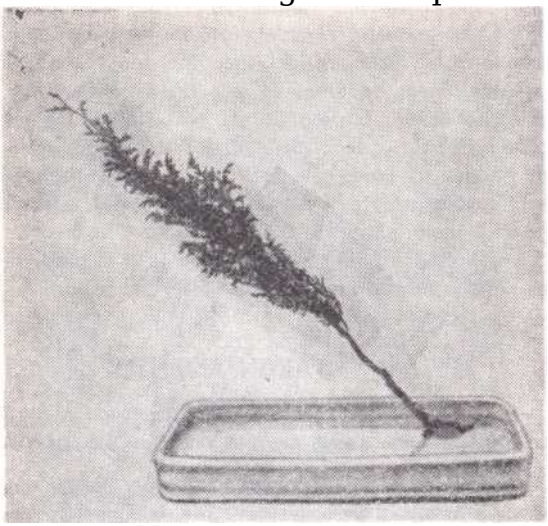

pale sunt: sh/n = 1… 1, 5 din lungimea vasului; *soe* = 1/2 din *shin*; *hikae* = *l*/*3* din *shin*.

Prima tulpina, *shin*, se fixează înclinată la 70° în faţa şi 45° în stânga; a doua, *soe*, în spatele lui *shin* şi puţin înclinată în stânga. Ele sunt ramu

rile coniferului ales. A treia tulpina, *hikae*, (stând 50° înclinată în faţa şi 30° spre dreapta) o reprezintă ramura de crizantema alba. Se utilizează chenzanul, care se aşază

în sfertul din dreapta, spate, al vasului, cu plantele înfipte în el.

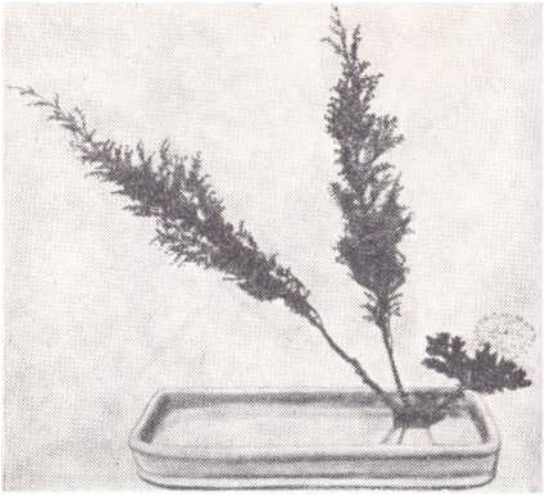

Cele trei fotografii arata ordinea de plasare a ramurilor principale în chenzan. Foto a arăta pe *shin* la locul său; foto *b*, pe *soe* şi foto e pe *hikae* la locul său. Ultima poza arata aranjamentul complet finisat cu toate ramurile suplimentare adâu

gate. Ramurile adăugate sunt două crizanteme şi 4 – 5 ramuri de conifer mai scurt, tăiate şi plasate armonios pentru a da adâncime compoziţiei. Fixatorii pot fi unul mare sau 2 – 3 mai mici.

Semnificaţia: *O* atmosferei de toamna, într-o regiune deluroasa.

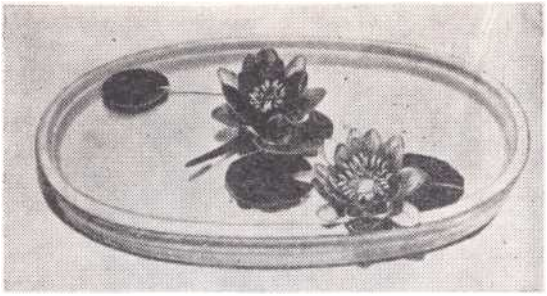

ARANJAMENTUL Nr. 24

Clasificarea: O ikebana, intitulată „Vis de amiaza”, forma Moribana, gen modern, aparţinând şcolii Sogetsu.

Materiale vegetale necesare:

— Nuferi cu flori (Nymphaea sp.).

Aranjamentul este executat în bazin alb, rotund. Dacă se considera necesar se foloseşte *shipo* ca suport.

Aranjamentul sugerează o atmosferă de calm, creata de tăcerea materializata în oglinda nemişcata a apei.

ARANJAMENTUL Nr. 25

Clasificarea: O ikebana forma Nageire, aparţinând şcolii Sogetsu. Este reprezentata în planşa 15 color.

Materiale vegetale necesare:

— Camelii roşii (Camelia Japonica);

— Crengi de alun japonez (Corylus sp.).

Aranjamentul se execută în vaza de porţelan albastru. Nu se foloseşte suport; eventual, un sprijinitor de lemn despicat.

Aceasta ikebana este sugestiv intitulată „Primăvara în vechea capitală”.

ARANJAMENTUL Nr. *26*

Clasificarea: O ikebana intitulată „Răsăritul soarelui”, în forma Nageire, şcoala Sogetsu. Ea este reprezentată în planşa 16 color.

Materiale vegetale necesare:

— Măzâriche de grădină (Lathyrus odoratus);

— Salcie plângătoare (Salix babylonica).

Aranjamentul se execută în vaza din ceramica

smălţuită, de culoare brun-închis, cu două guri înalte. Florile de mâzâriche sunt aşezate în marginea interioară a ambelor guri, iar nuieluşele de salcie înnodate sunt plasate numai în gura din stânga, dar înclinate mult spre dreapta, ca şi cum ar veni din afara dintre cele două guri.

Smicelele de salcie sugestiv înnodate parca trimit pe lungimea lor culoarea aprinsa de foc a florilor de mâzâriche din care ele pornesc aidoma unor veritabile raze.

ARANJAMENTUL Nr. 27

Clasificarea: O ikebana pentru sărbătorile de iarna, în forma Nageire, aparţinând şcolii Sogetsu.

Materiale vegetale necesare:

— Crizanteme albe (Chrysanthemum indicum);

— Ramuri şi bace de Smilax aspera;

— O ghirlanda aurie;

— Globuri de sticlă.

Aranjamentul se execută în vas alb de ceramică mată.

La aceste tipuri de aranjamente se pot înlocui podoabele după fantezia autorului. Chiar şi florile pot fi cususcces reprezentate de unele artificiale.

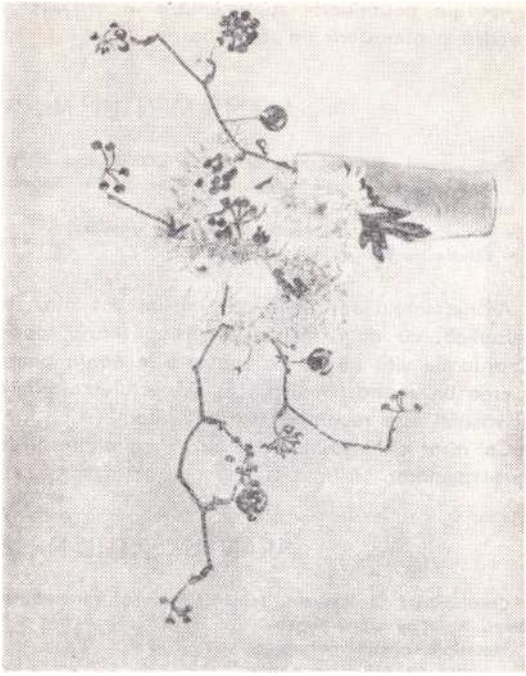

Apariţia podoabelor suplimentare în aranjament creează o atmosferă de sărbătoare.

ARANJAMENTUL Nr. 28

Clasificarea: O ikebana denumita „Ochi strălucitori”, în forma Nageire, stil drept. Aparţine şcolii Sogetsu.

Materiale vegetale necesare:

— Floarea-soarelui, necoapta (Helianthus annuus);

— Coarde de viţa de vie (Vitis vinifera).

Aranjamentul se realizează într-un vas alb, din ceramica, cu două guri. Nu se utilizează suport. Coarda de viţa de vie se vopseşte în negru pentru a crea un contrast, mai plăcut. Aspectul scalariform al vasului este repetat în arcurile viţei.

Ca nişte ochi solari, cele două calatidii privesc spre spectator.

ARANJAMENTUL Nr. 29

Clasificarea: O ikebana, forma Moribana moderna, stil drept. Aparţine şcolii Sogetsu.

Materiale vegetale necesare:

— Frunze de Aspidistra elatior.

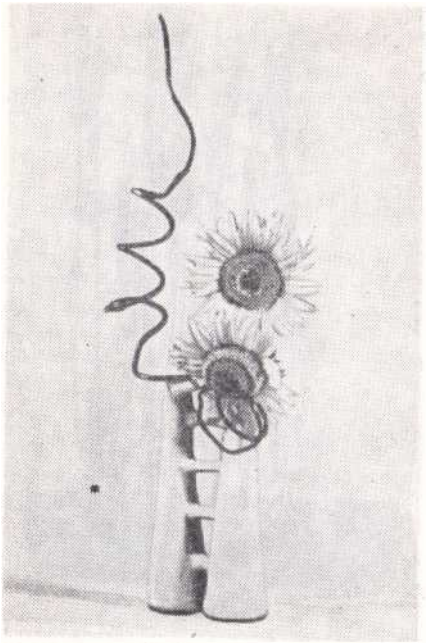

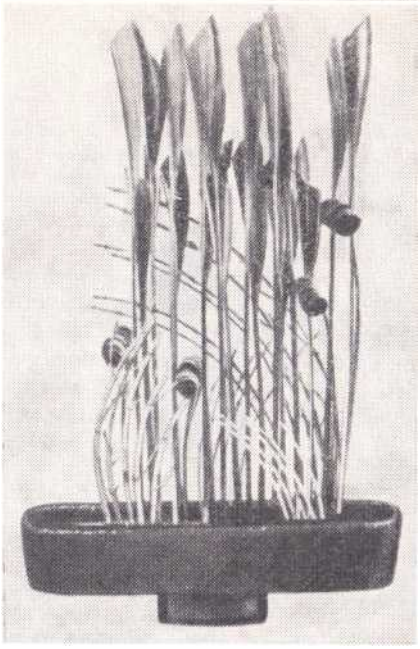

Aranjamentul este realizat în vază în forma de bazin, colorat în negru. Frunzele sunt aranjate şi rulate cu o pricepere desăvârşită. Vârful frunzelor înfipte

perpendicular este retezat oblic.

Aranjamentul degaja simplitate şi eleganţa, prin jocul de linii al frunzelor.

ARANJAMENTUL Nr. 30

Clasificarea: Aranjament în forma Moribana, stil drept, aparţinând şcolii Sogetsu.

Materiale vegetale necesare:

— Rămurele de arţar (Acer platanoides);

— Tulpini de stuf (Phragmites communis).

Aranjamentul este realizat într-un vas în forma de bazin colorat în maro. Se întrebuinţează chenzan. Tulpinile de stuf sunt curăţate în prealabil şi bine lustruite, apoi se înfig perpendicular în mănunchi, în stânga şi în spate, în bazin; nuieluşele de arţar, fără nicio frunza, se plasează înspre dreapta şi trec prin faţa stufului, răsfirate mult şi ondulate spre stânga.

Este o ikebana plină de armonie şi graţie.

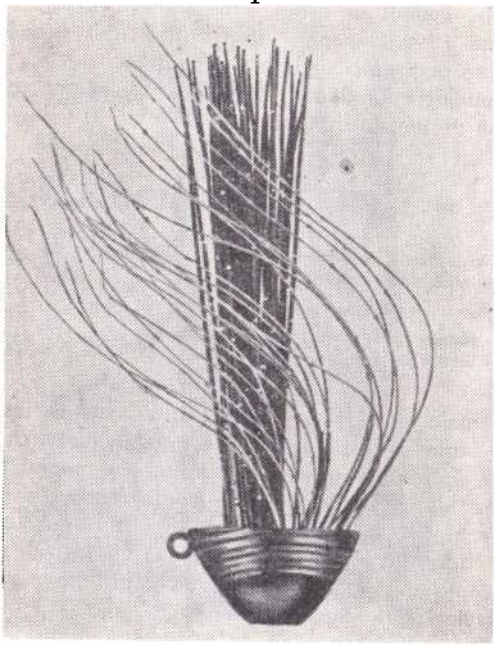

ARANJAMENTUL Nr. 31

Clasificarea: O ikebana, forma Moribana, aparţinând şcolii Ohara. Este reprezentată în planşa 12 color.

Materiale vegetale necesare:

— Ramura de cais japonez (Armeniaca vulgaris) acoperită de lichen;

— Camelii roşii (Camelia Japonica);

— Tufă de trifoi galben (Trifolium campestre).

Aranjamentul se execută într-un vas negru nestrălucitor. Vasul are un desen melcoidal pe suprafaţă, foarte discret. Accentul coloristic necesar este dat de florile galbene ale trifoiului. Suprafaţa mată a vasului este în ton cu nuanţa lichenilor.

Întregul aranjament pare să înfăţişeze un melc în mers, cu cochilia pe spate.

ARANJAMENTUL Nr. 32

Clasificarea: O ikebana, forma Moribana, stil fundament* tal drept, aparţinând şcolii Ohara. Este reprezentată în planşa 13 color.

Materiale vegetale necesare:

— Stânjenel cu flori şi boboci albi (Iris florentina);

— Gălbenele (Ranuncul-s polyanthemos).

Aranjamentul se realizează într-un vas tip farfurie din chihlimbar sau imitaţie. Se utilizează fixatori şi apă. Stânjenelul palid sta atât de natural între galbenele, încât pare a fi crescut acolo.

Semnificaţia: început de vara.

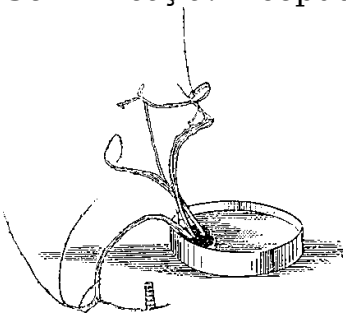

Clasificarea: Ikebana, forma Moribana, stil cascadă. A* parţine şcolii Ohara. Este reprezentat în pag. 130 – 132

Materiale vegetale necesare:

— Ramuri de salcie (Salix sp.);

— Crizanteme (Chrysanthemum indicam).

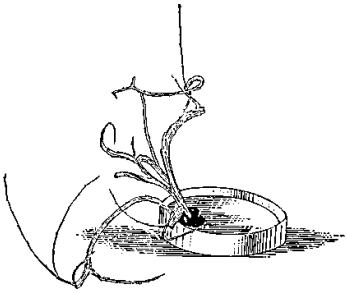

Aranjamentul se execută în vaza de porţelan, plata, tip bazin, colorata în verde. Se utilizează suport, chenzan sau shipo (1 – 2). Înainte de plasare, ramurile se curăţă, se ajustează. Compoziţia va ocupa sfertul din stânga faţă a vazei.

Se introduce mai întâi în suport *shin*, înclinat mult înainte peste marginea vazei (120° înclinat în jos

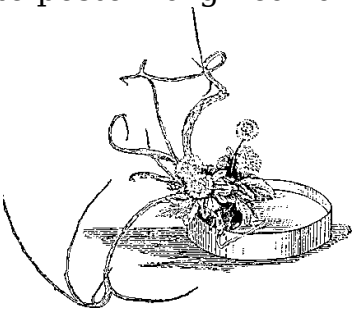

faţa de verticala şi 45° în stânga, de la centru), reprezentat de o ramură de salcie. *Shin* nu trebuie să „cada” peste vaza, ci să iasă graţios din ea. Se fixează apoi soe (ramura de salcie), având 1/2 din lungimea lui *shin*, mai în spate şi aproape drept, foarte puţin înclinat spre stânga. Se adaugă o ramură înalta de salcie (aproape de lungimea lui *shin*) puţin înclinată în faţa şi spre dreapta. Se mai pun apoi alte două ramuri de salcie spre completare, având fiecare cam 1/2 din lungimea lui *soe* şi se plasează una între *shin* şi *soe*, înclinată în faţa şi stânga, iar a doua în dreapta lui *shin*, curbată în faţa peste marginea vazei. Apoi, se fixează a treia ramura principală, *hikae*, având 1/2 din lungimea lui *shin*, înclinată în faţa 45° şi spre dreapta 30°, reprezentată de o ramură cu două flori de crizantema în vârf. Se mai adaugă două ramuri de

crizantemă cu 1 – 2 flori pentru completare: una între *shin* şi o ramură mică de salcie, alta în spatele ei.

Vaza se plasează undeva sus, pe o mobilă, pentru a se mări efectul compoziţiei.

Aici se pune accent pe linie, de aceea sunt întrebuinţate mai puţine materiale. Liniile sălciei sunt evidenţiate fiind mai lungi, iar florile mal scurte ca în alte aranjamente. Acest gen este potrivit pentru materialele vegetale cu flexibilitate mare.

Graţia liniilor sălciei, puternic evidenţiate de acest stil de aranjament, sugerează curgerea şuvoaielor unei cascade.

ARANJAMENTUL Nr. 34

Clasificarea: O ikebana, forma Nageire (Heika) stil case cadă, aparţinând şcolii Ohara. (Vezi pag. 135 – 133).

Materiale vegetale necesare:

— Ramuri de Celastrus articulata;

— Crizanteme (Chrysanthemum sp.) cu flori mici;

— Panicul de porumb (Zea mays).

Aranjamentul se realizează într-o vază, înalta, din ceramica nesmâlţuită. Dimensiunea aranjamentului în ansamblu variază de la 2 la 3 ori înălţimea vasului. Nu se utilizează fixatori.

Ramura principală, *shin*, (având lungimea mai mult de două ori înălţimea vasului) se aranjează în colţul stâng din faţă şi se lasă să cadă natural în jos peste marginea vazei, sprijinindu-se pe ea, sub un unghi de 130° faţă de verticală şi 45° de

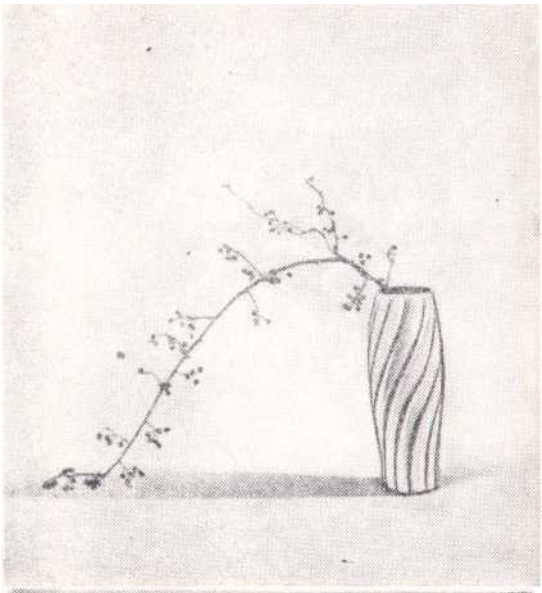

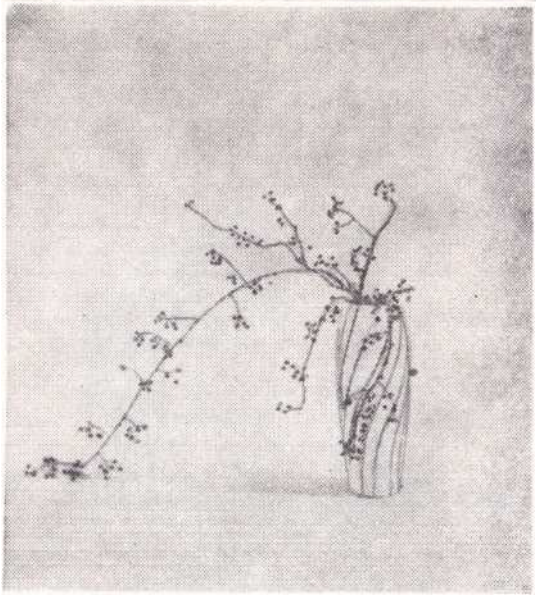

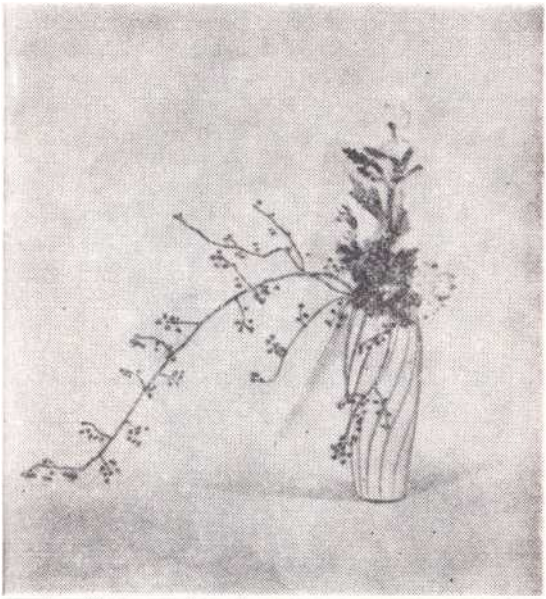

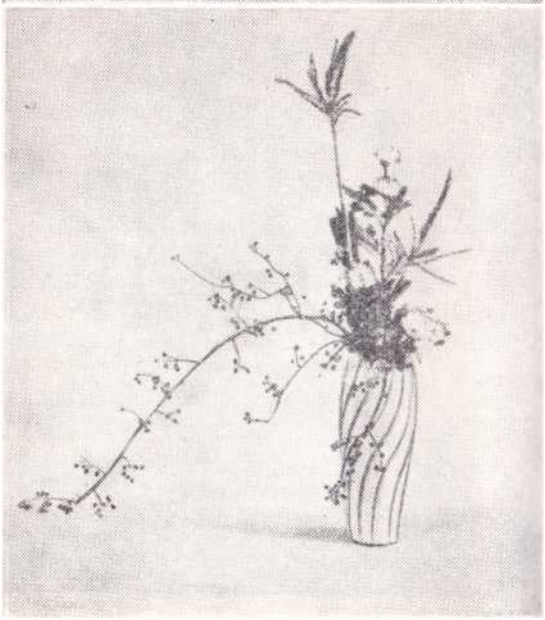

la centru spre faţa. Este reprezentată de o ramură de *Celastrus*, Se fixează apoi tulpina *soe* (având1/2 din lungimea lui *shin*), mai în spate şi aproape perpendicular, pentru echilibru; este reprezentată de o ramură de crizantema cu două capete înflorite. Se adaugă apoi 3

ramuri pentru completare, de *Celastrus*, urmând direcţia lui *shin*, *soe* şi a vazei. Apoi 3 ramuri de crizantema cu cap dublu sunt puse, una drept *hikae* (având 1/2 din lungimea lui *shin*), înclinată spre dreapta 30° şi în faţa 45°, iar celelalte două drept completări. Se adaugă apoi, tot pentru completare, 2 panicule de porumb (unul plasat între *shin* şi soe, mult mai lung decât *soe*, iar altul între soe *şi hikae* – aproape cât *soe*).

Paniculele uscate de porumb creează o atmosferă de toamna.

ARANJAMENTUL Nr. 35

Clasificarea: Ikebana, forma Moribana, stil ceresc. Aparţine şcolii Ohara.

Materiale vegetale necesare:

— Crizanteme (Chrysanthemum indicum);

— Feriga – ţolul lupului (Dryopteris filix-mas).

— Stânjenel (Iris florentina).

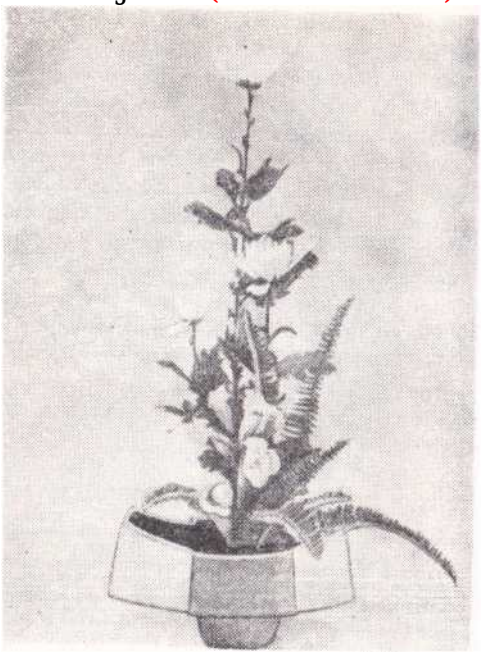

Aranjamentul se realizează într-o vază rectangulara, joasa, de culoare deschisă. Se întrebuinţează suport (chenzan).

Se fixează ramura *shin* (mai lungă decât de două ori diametrul vasului) la centrul vasului, perpendicular, reprezentată dintr-o ramură de crizantemă, cu o floare albă. Apoi se fixează soe (având 1/2 din lungimea lui *shin*), în faţa lui *shin* (foarte puţin la dreapta sau la stânga acesteia), înclinată în faţă 15°. Este reprezentată tot de o crizantemă. În spatele lui *shin*, pe stânga, apare o crizantemă de completare. Se fixează apoi *hikae* (*tai*) a cărei lungime este o treime din lungimea lui *shin*. *Hikae* este reprezentată de un stânjenel cu 3 – 5 boboci întredeschişi; foarte scurtă, plasată jos de tot şi înclinată în faţă 70°. Se adaugă acum ferigi la baza lui *shin*, strânse bine, puţin înclinate în faţă şi spre dreapta, dar fără a se risipi.

Aici baza aranjamentului trebuie să fie cât mai compactă posibil; de asemenea, *soe*, *hikae* şi celelalte ramuri sunt mult mai scurte, proporţional, decât în alte stiluri, faţă de *shin*.

Datorită lungimii accentuate a lui *shin*, precum şi plasării strânse în jurul acesteia a celorlalte ramuri, se subliniază puternic verticalitatea (în contrast cu forma plata a vazei).

ARANJAMENTUL Nu 36

Clasificarea: Ikebana, forma Moribana, stil contrastant.

Aparţine şcolii Ohara.

Materiale vegetale necesare:

— Acacia dealbata, ramuri;

— Flori de Calla.

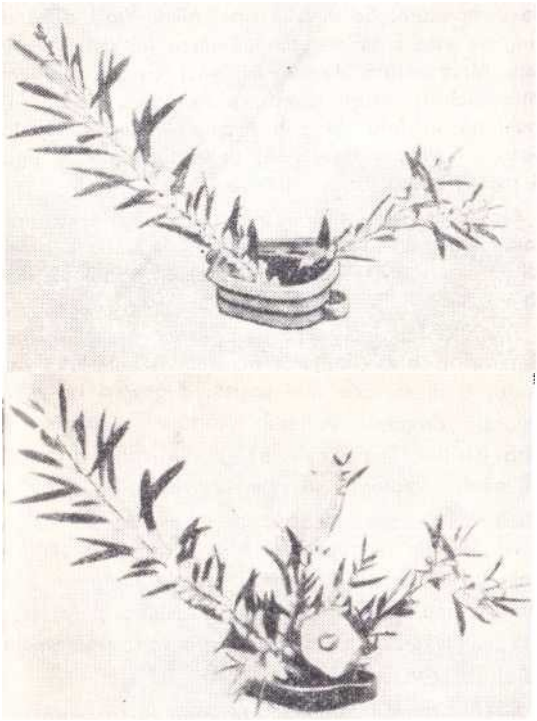

Aranjamentul se realizează într-un vas albastru, gen compotieră. Se întrebuinţează suport. Ramura *shin* este o tulpina de *Acacia* mai lunga de două ori decât lungimea diametrului vazei, este fixata în centru şi înclinată 30° spre stânga şi spre faţa. Ramura soe, tot o ramură de *Acacia*, aproximativ jumătate din lungimea lui *shin*, se înclină spre dreapta şi puţin înainte, dar se încrucişează cu *shin* la bază. Se adaugă apoi completări: una este 1/3 din *shin* (între *shin* şi soe), puţin înclinată în spate; a doua, cea mai scurtă, deasupra lui soe, aproape dreapta; a treia, scurta, înclinată spre gura vasului. Toate cele trei ramuri-completări sunt din acelaşi material cu primele tulpini. Se adaugă acum *hikae*, reprezentată de o floare de *Calla*, având 1/3 din lungimea lui *shin*, plasată la centru, înclinată 70° în faţă. Apoi alte două flori de *Calla*, completări, sunt dispuse deasupra şi în spatele lui *hikae*. S-a realizat astfel un aranjament floral simetric, echilibrat.

Acacia, fiind o leguminoasa greu de procurat în ţara

noastră, se poate, desigur, înlocui cu alto plante mai la îndemână, cum ar fi cârmâzul (*Symphoricarpus albuş*), un arbust foarte cunoscut pentru aspectul elegant al ramurilor sale încărcate, la baza frunzelor, cu nenumărate bobiţe albe, păstoase. De asemenea, *Calla* poate fi cu succes înlocuită cu nişte campanule sau cu crini etc.

Aranjamentul aduce varietate şi mişcare, prin lungimile contrastante ale ramurilor.

O pictură reprezentând un aranjament Rikka din sec. XVII realizat de Ikenobo Senko

PLANŞA 2

PLANŞA 3

PLANŞA 4

PLANŞA 6

PLANŞA 7

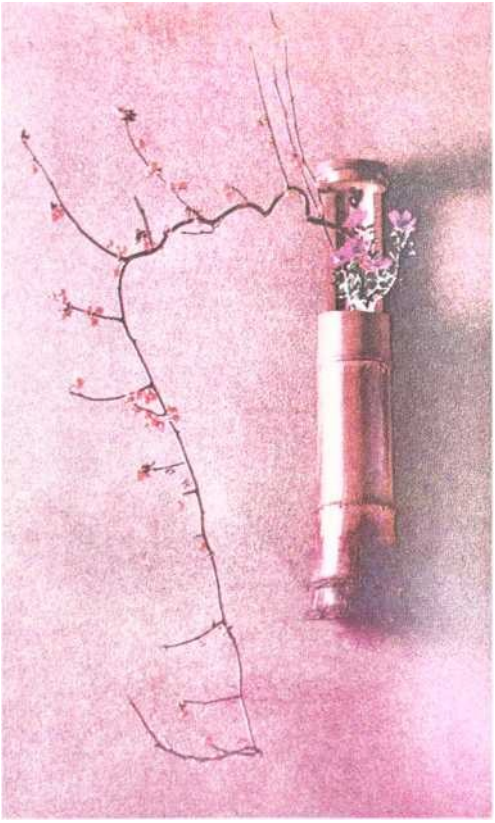

PLANŞA 8

PLANŞA 9

PLANŞA 10

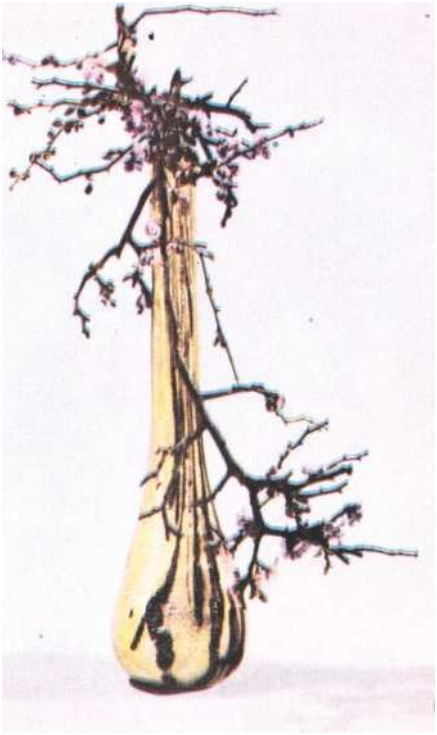

PLANŞA 11

PLANŞA 12

PLANŞA 13

PLANŞA 14

PLANŞA 15

PLANŞA 16

ARANJAMENTUL Nr. 37

Clasificarea: Ikebana, forma Nagelre (Heika) metoda schemei – linie, tendinţa arealistă. Aparţine şcolii Ohara.

Materiale vegetale necesare:

— Pipirig (Scirpus lacustris);

— Frunze şi flori de nufăr galben (Nuphar luteum).

Aranjamentul se realizează într-un vas din ceramica alba. Nu se întrebuinţează suport. Cele trei frunze şi o floare de nufăr sunt aranjate natural. Cele şapte frunze de pipirig sunt aranjate, două perpendicular, iar cinci sunt rupte şi îndoite pentru a forma linii interesante, deşi nenaturale. Aceasta este o caracteristică a ikebanelor arealiste.

Semnificaţia: Un peisaj bătut de vânt.

ARANJAMENTUL Nr. 38

Clasificarea: Ikebana forma Nageire, stil înclinat,

aparţinând şcolii Ohara. Este reprezentată în planşa 14 color.

Materiale vegetale necesare:

— Două tufe de pătlăgele roşii (Solanum lycopersicum);

— Tulpini cu flori de hortensia (Hydrangea opuloides).

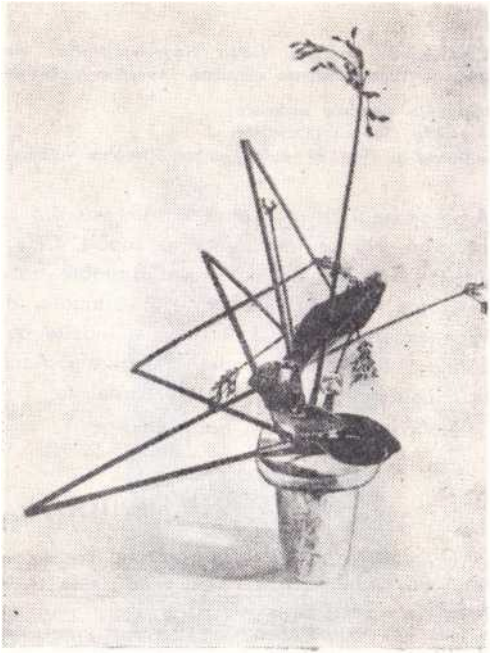

Aranjamentul este executat într-o vază mexicană din ceramică, înaltă, smălţuită, având formă de corp omenesc, colorată viu. Se întrebuinţează două tulpini, fiecare cu câte 4 roşii verzui fixate în partea stângă; şi două tulpini înflorite de hortensia, colorate palid, plasate spre dreapta.

Este un aranjament deosebit de potrivit pentru sufragerie, forma vazei şi natura elementelor vegetale închipuind parcă o gospodină care invită musafirii la masă.

ARANJAMENTUL Nr. 39

Clasificarea: Aranjament în forma Nageire, stilul cascadă (o variantă), aparţinând şcolii Ohara.

Materiale vegetale necesare:

— Viţa de vie (Vitis vinifera) cu struguri;

— Ramuri cu flori de curpen (Clematis vitalba).

Aranjamentul este realizat într-o vază înaltă de sticlă. Frunzele de viţă de vie având viaţă scurtă, au fost înlăturate. *Shin* şi soe sunt reprezentate de coarda de viţă şi de puţinele ei frunze din stânga. Pe *hikae* o reprezintă floarea albă de sus, cele

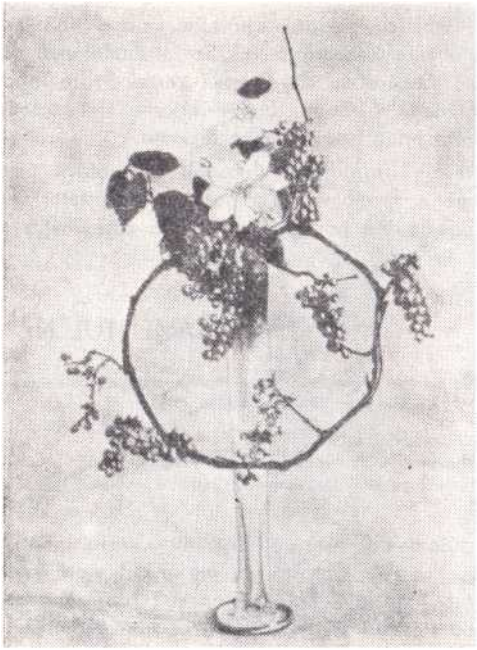

lalte fiind completări. Coarda de viţa a fost aranjata liber în stilul cascada, pentru a sublinia liniile ornamentale plăcute ele vazei.

Bobiţele de struguri brumate, translucide şi delicatele flori albe fixate în elegantul vas formează unul dintre cele mai reuşite aranjamente.

ARANJAMENTUL Nr. 40

Clasificarea: Ikebana, forma Moribana, aparţinând şcolii Ohara.

Materiale vegetale necesare:

— Tulpini cu capsule de ricin (Ricinus communis);

— Tulpini de ananas (Bromelia ananas).

Aranjamentul este realizat într-un vas alb, gen bibelou. Iregularităţile acestei vaze atât de moderne, de

loc potrivite pentru plante obişnuite, se asortează însă foarte bine cu materiale cu forme stranii, uscate etc.

Împrăştierea în toate părţile a capsulelor contrastează cu sobrietatea vârfurilor de ananas. Toate elementele conferă aranjamentului o frumuseţe grotescă.

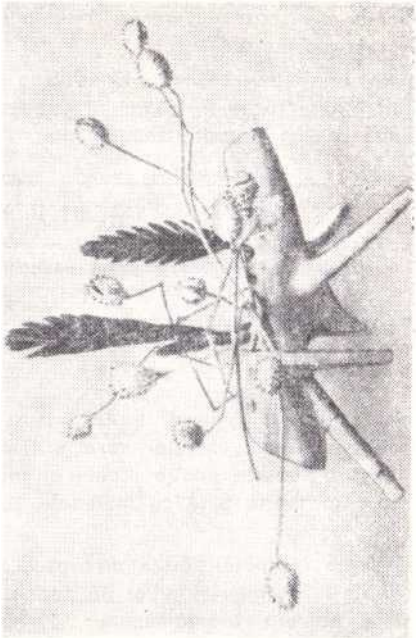

CE TREBUIE SĂ MAI ŞTIE
IKEBANISTUL ROMÂN

Îndrumat de principiile ikebanei, de modelele prezentate şi ajutat de atotputernica fantezie personala, oricare dintre cititorii noştri va reuşi să obţină, dintr-un material floral comun şi aparent neinteresant, un ansamblu ornamental încântător.

În executarea aranjamentelor florale pentru interioarele româneşti, trebuie să se ţină însă seama de elementele noastre tradiţionale, diferite de cele japoneze.

La noi, camerele sunt mai largi, mai înalte; au mobilier mai mult, pereţii sunt ficşi, iar florile n-au loc stabil, anume destinat, în casa; clasica vaza cu buchetul multicolor în ea este foarte obişnuit plasată atât pe masă, cât şi pe etajera, pe televizor, pe frigider sau chiar pe

maşina de spălal. Flora noastră conţine exemplare vegetale mal robuste, viguroase, poate da o varietate coloristică mai mare.

De asemenea, ikebanistul amator va trebui să cunoască cât de cât durata medie a florilor, pentru a nu rata un aranjament, amestecându-le nepotrivit, Astfel, sunt *flori cu o durată foarte scurta* (nufărul, macul), de 1 – 2 zile; *flori cu durata scurta*: trandafirii mici, narcisele galbene, violetele; *flori cu durată medie*: liliacul, aproape toţi trandafirii, ghiocelul, garoafa, ciuboţica-cucului, narcisa alba, dalia; *flori cu durată lungă* – bujorul, laleaua, gladiolele, sulcina, panseluţa, diferite varietăţi de trandafiri, ochiul-boului, brumârelele, sâlcioarele; *flori cu durată foarte lungă* (chiar mai mult de o săptămână): crizantemele, gerbera, regina-nopţii, cârciumâreasa, margareta.

Consideram potrivit ca la începutul practicării ikebanei să se încerce o reproducere (în măsura în care este posibil) a aranjamentelor japoneze descrise în capitolul precedent. În acest sens, se vor selecta materiale florale cât mai apropiate din toate punctele de vedere de cele din aranjamentul luat ca model (dacă aceleaşi nu este posibil). De multe ori, selectarea materialelor este mai importantă decât tehnica; un aranjament reuşit datorează adesea mult prospeţimii materialului respectiv şi sensibilităţii cu care au fost combinate culorile, liniile sale.

Pe măsura dobândirii siguranţei în tehnica şi în pătrunderea încărcâturii de simboluri ale aranjamentelor, elementele florale pot fi înlocuite, din ce în ce mai îndrăzneţ, cu exemplare deosebite, specifice florei româneşti.

Tezaurul vegetal al României oferă doritorilor nenumărate exemplare de o frumuseţe rara. Vom încerca, în cele ce urmează, să amintim câteva dintre plantele şi florile din flora noastră spontana şi dintre cele cultivate.

Excludem din aceasta lista însă pe cele mai des utilizate, adică florile care alcătuiesc aşa-numita elita

floricolă, cum sunt: trandafirul, laleaua; licrâmioara etc., etc. Vom nota câteva doar din florile şi plantele care, deşi foarte larg răspândite şi cunoscute, rămân adesea neobservate şi (în consecinţă, nevalorificate corespunzător. Astfel:

Petunia (*Petunia hybrida*), care înfloreşte într-o variată gama cromatica din primăvară până târziu, în toamnă.

Panseluţa (*Viola tricolor*).

Mâzârichea de grădina (*Lathyrus odoratus*) leguminoasa urcătoare foarte cunoscuta prin parfumul şi frumuseţea florilor bogat colorate.

Telegraful sau sârmuliţa (*Tradescantia zebrina* şi *Tradescantia viridis*).

Cârciumâresele (*Zinia elegans*).

Crăiţele (*Tapetes patula*), atât de elegante şi foarte puţin pretenţioase.

Sanseviera zebrina, cu frunze groase, lungi, verzi, zebrate cu dungi albe.

Regina-nopţii (*Nicotiana affinis*), zveltă, înalta până la 1 m, cu florile gingaşe, albe.

Florile de pai (*Helichrysum bracteatum*) sunt cunoscutele flori ce creează impresia eternităţii; mai poarta şi simbolicul nume de *imortele*. Sunt foarte potrivite pentru o ikebana realizata la aniversarea unei prietenii.

Macul sălbatic (*Papaver rhoeas*) cu floarea sa roşie, delicata.

Nu-mă-uita (*Myosotis alpestris*) poate împodobi plăcut o ikebana realizata ca o dedicaţie.

Ghiocelul (*Galanthus nivalis*), vestitorul primăverii, răspândit pretutindeni în ţara, este cel mai potrivit într-un aranjament simbolizând tinereţea. La fel: brânduşa sau şofranul (*Crocus vernus*).

Creasta-cocoşului (*Celosia cristata*), prin culoarea sa roşie, sugerează sentimente viguroase.

Campanulele sau clopoţeii (*Campanula* sp., *C.*

alpina), zecile de specii de aampanule atât din flora spontana cât şi din cea cultivată.

Mahonia (*Mahonia aquífolium*), plantuţă cu frunze veşnic verzi, potrivita pentru ikebanele reprezentând trăinicia sentimentelor.

Saschiu (*Vinca minor*), planta a cărei ramuri târâtoare prezintă în plină iarnă frunze mai proaspete parca decât vara. Din ea se împletesc de obicei cununile mirilor. Ar putea fi deosebit de potrivita pentru un aranjament Kakehana de Anul nou.

Buxusul (*Buxus sempervirens*).

Iasomia (*Jasminum officinale*), atât de parfumata şi apropiata caselor noastre.

Margaretele (*Chysanthemum leucantemum*).

Golomâţul (*Dactylis glomerata*), o graminee ierboasa, care, prin supleţea sa ar fi foarte indicată într-un aranjament care subliniază frumuseţea liniei.

Lupoaia (*Orobanche minor*). Având contururi parca transparente, ne-o imaginam plasată într-o vază de sticlă, alcătuind o elegantă ikebana pentru salon.

Salcia argintie (*Salix argentea*).

Merişorul (*Vaccinium vitis-idaea*) şi afinul (*Vaccinium myrtilus*), amândoi arbuşti cu formă interesantă.

Ienupâru! (*Juniperus communis*).

Vâscul (*Viscum album*).

Tisa (*Taxus baccata*).

Se află de asemenea o mulţime de specii de ferigi foarte frumoase în flora românească.

Pedicuţa sau iarba dulce de munte (*Polypodâum vulgare*).

Feriguţa de piatră (*Cystopteris fragilis*).

De o graţie excepţională este feriguţa numită scâriţa-muntelui sau feriguţa ruginiţă (*Asplenium trichomanes*); are peţiolurile frunzelor până la vârf negre-lucioase, ca nişte sârmuliţe.

Năvalnicul, sau limba-soacrei (*Phyllitis scolopendrium*). Are lănciile frunzelor lungi, acoperite pe

dos de dungi simetrice catifelate (colorate maro pe fondul verde al frunzei), formate din sporocarpii plini cu spori.

Alte plante de interes:

Liliacul (*Syringa vulgaris*).

Câtina alba (*Hippophae rhamnoides*) un arbust comun pe malul apelor, în zona sudica a ţării, cu fructe globuloase, colorate minunat în galben-portocaliiu.

Papura (*Typha latifolia*) este foarte cunoscuta prin spicele sale maro, delicat catifelate.

Galbenele de munte (*Doronicum carpaticum*).

Luceafărul (*Scorzonera roşea*), floare de munte, care îşi merita pe deplin numele popular.

Albastrele de munte (*Centaurea pinnatifida*).

Papâlâul (*Physalis alkekengi*) – planta decorativa, datorită fructelor sale îmbrăcate în membrana caliciului de un roşu puternic, ca nişte balonaşe de mărimea oului.

Ciurul zânelor (*Carlina acaulis*) – un scaiete cu flori mari, albe, a căror ţinuta uimeşte ochiul.

Ochiuf-boului de munte (Astre alpinus), având corole de un albastru violaceu, deosebit de distinse.

Dediţei sau sisinei de munte (*Pulsatilla alba*). Proaspeţii bulbuci de munte (*Trollius europaeus*).

Coacăzu! (*Bruckenthalia spiculifolia*).

Minunatul smirdar (*Rhododendron kotschyi*), care parca aprinde munţii când îşi deschide ca nişlo flăcări florile.

Şi câte şi câte nu s-ar mai putea înşira, la fel de graţioase, la fel de valoroase din punct de vedere estetic, florile României – multe şi fermecătoare. Selectând din aceste flori sau descoperind frumosul în altele nemenţionate, ikebanistul român va putea să creeze originale aranjamente florale, adecvate interioarelor româneşti.

Consideram utile, înainte de a încheia, câteva sfaturi în plus:

Florile elegante, rare, de sera, cu tulpini flexibile, se vor pune în vase mai preţioase, de cristal, porţelan alb,

metal.

Pentru florile de dimensiuni mai mari (exemplu, crini) sunt potrivite vaze masive cu ornamentaţie mai grosiera. În vase bombate se vor aranja flori globuloase, iar cele cu inflorescenţa alungită vor fi potrivite în vaze înalte. Un gen de vaza japoneza de forma sferica la baza şi gâtul lung, subţire, lărgit în partea de sus, este adecvata pentru orice formă de floare.

În comerţ se găsesc numeroase tipuri de vase: din ceramica românească, smălţuită, lustruită sau mată; din lemn lăcuit; din cristal sau semicristal. De forme variate: cilindrice, ca o pâlnie, sferice, cupe etc. Vaze deosebit de potrivite pentru aranjamente *Moribana* se pot alege din bogatul sortiment de scrumiere (româneşti sau din sticla de Boemia) existent în magazinele noastre. Au forme din cele mai elegante, ovale, în forma de stea, rotundă, de barcă etc. Pentru aranjamentele *Kakehana*, există suporturi de flori, în formă de semilună, aplică, din sârmă galvanizată, foarte de efect şi ieftine.

Tot pentru stilurile *Kakehana* şi *Tsuribana* se pot executa vaze din scoarţă tare de copac, care, întinsă, să aibă formă dreptunghiulară de 30 – 40 cm lungime şi 20 cm lăţime. Laturile scurte se prind în cuie pe două rondele de lemn (10 – 12 cm diametru şi 1 – 1, 5 cm grosime) aşa încât să se formeze un jgheab. Se fixează câte un inel cu şurub (ca pentru tablouri) în mijlocul fiecărui rondel. De cele două inele se leagă un şnur (sau o sârmă de cupru aurie etc.) pentru a putea agăţa pe perete (*Kakehana*) sau a suspenda în aer aranjamentul executat pe acest suport (*Tsuribana*), O vază pentru flori de câmp se poate obţine dintr-un trunchi scurt de copac acoperit cu coaja (ex. salcâm), pe care îl scobim (cu cuţitul sau burghiul), până se obţine o adâncitură care să adăpost ea scă florile, ale căror capete vor fi fixata într-un bulgare de lut acoperit cu muşchi de pădure.

Un abajur nefolosit (mat, cilindric sau ca o pâlnie, întors cu gura larga în sus), poate masca un simplu borcan,

devenind o ingenioasa vaza într-un aranjament.

Pot fi utilizate, ca vaze, coşuri din râchită sau rafie, eventual cu motive româneşti în împletitura, cu care se asortează cel mai bine aranjamentele din flori sălbatice. Un astfel de aranjament ni se pare potrivit într-o cameră mobilată cu obiecte vechi româneşti: icoane pe sticla, ştergare, blide etc.

— O piuliţa scoasa din uz, metalica sau din lemn, poate constitui o vază pentru un aranjament *Shoka*.

— Pentru ikebanele miniaturale pot deveni vaze interesante: sticluţe de forme şi culori deosebite;

O fiola tăiată neted la gura; unele pahare cu forme frumoase, cu picior înalt sau colorate plăcut; o eprubetă (cu 1 – 3 fire de *Tradeşcantia*) legata la o. treime din lungimea-ei cu un şnur, care se prinde pe perete cu un cuişor sau „chiar – cu o pioneza, poate alcătui o delicată.

— *Kakehanq* miniaturală.

— Pentru un aranjament stil *Tsuribqna*, *q* pălărie de paie, nefolositoare, în culori asortate, suspendată cu gura în sus, poate deveni o vază interesantă ex. În salon, hol, balcon).

— O minge stricată, tăiată ca o Calotă, susţinută în 2 – 3 puncte de un şnur, va fi o vază potrivită pentru b *Tsuribana* în camera copiilor. Tot aici, o mască stricată, un vaporaş, pot deveni vaze nostime; într-o stropitoare-jucărie stricată, se poate executa un aranjament *Nageire* pentru a înveseli ambianţa.

La capitolul „fixatori”, dat fiind faptul că la noi nu există încă o industrie specializată în acest sens, fantezia şi inventivitatea ikebanistului român va fi atotputernică. Încercăm să dăm şi noi; câteva sugestii; un suport spiral pentru masă (pătrat sau rotund) din sârmă albă „este foarte bun ca fixator pentru aranjamentele în vase largi, plate (*Moribana*); perii de sârmă sau plastic, întoarse cu acele în sus pot deveni fixatori; exista bureţi de vase din sârmă sau din plastic de diferite culori care sunt potriviţi ca fixatori mai ales pentru florile uşoare şi în vase

transparente; o. plasă de sârmă pentru curăţat parchetul poate fi un susţinător pentru un aranjament Nageire, când florile sunt slabe şi scurte; capul ciuruit al unei solniţe stricate, va fi un* bun fixator pentru o ikebana miniaturală; diferite tipuri de râzătoare, strecurătoare, site, cutiuţele în care este plasat produsul „Odorcid” vor putea servi ca fixatori.

Întotdeauna genul de flori trebuie ales, adaptat genului de interior în care dorim să-l plasam. De exemplu, un aranjament din flori care nu suporta lumina puternică* a soareluinu va fi pus lângă o fereastră într-o cameră cu orientare sudică, luminată intens; sau invers, florile iubitoare de lumină nu vor fi plasâte într-un hol slab luminat.

Aranjatorul vă fi foarte atent la alegerea coloritului ikebanei în funcţie de interiorul în care urmează să fie plasat aranjamentul. De exemplu, într-o cameră cu pereţii albi, monotoni (ştiindu-se că albul creează un sentiment de nelinişte), chiar în sălile policlinicilor, se vor plasa aranjamente colorate pastelat, delicate, care reconfortează, înveselind atmosfera.

Pentru a înlesni o armonizare cât mai completă a ikebanei cu interiorul în care este plasată, precum şi pentru a obţine un efect pe plan spiritual cât mai apropiat de cel scontat, vom spune câteva cuvinte în legătură cu influenţa diferitelor culori asupra psihicului uman.

Se ştie că, în general, tonalităţile pastelate, luminoase, provoacă buna dispoziţie, iar tentele închise deprima; culorile dinspre partea albastra a spectrului dau senzaţia de răcoare, pe când cele dinspre roşu – de căldură. Roşul: este o culoare exploziva, activa, neliniştitoare, simbolizând pasiune, temperament; în cantităţi mici, este înviorătoare. Albastrul este rece, dar calmant, predispune la linişte interioara, la concentrare; în tonuri deschise, devine o culoare vaporoasa, luminoasa. Albul şi negrul sunt culori neutre, dar, prin contrast, ele măresc efectul celorlalte. Galbenul e culoarea strălucitoare

ca lumina soarelui, predispune la comunicativitate, optimism, este înviorătoare, produce veselie. Violetul aduce o nota rece, sobra, trista, festiva. Verdele este cea mai odihnitoare dintre culori, se armonizează bine cu cafeniul mobilelor, sugerează siguranţa, linişte, simbolizează speranţa. Portocaliul dă impresia de căldură, de apropiere.

Pentru a obţine efecte decorative plăcute, aranjatorul trebuie să aibă cunoştinţe despre armonia culorilor şi mai ales un simţ al culorii dezvoltat.

Florile portocalii, alături de cele albastre, vor căpăta o strălucire mai vie. Florile de culoare albă, aşezate într-un aranjament, se acomodează tuturor celorlalte culori, dau strălucire şi înviorează aranjamentul, subliniază frumuseţea celorlalte; când avem flori de culori care nu se armonizează, florile albe aşezate între ele vor realiza aceasta armonie. De asemenea, verdele natural al frunzelor se armonizează cu toate culorile, mărind farmecul florilor. În funcţie de natura aranjamentului, desigur, se va avea în vedere că frunzele de un verde mai deschis se plasează la margine, iar cele închise în regiunea centrala.

Locul de plasare al ikebanei în camera va fi ales în aşa fel încât să permită o vizionare comoda, fără efort; se va încerca să se creeze relăţii favorabile între ea şi celelalte obiecte înconjurătoare (mobile etc.). Sursele de lumina vor fi stabilite într-un punct de unde să se obţină o intensitate suficienta, odihnitoare; lumina stridenta va fi evitata, ţinându-se seama de faptul că orice etalare ostentativa reprezintă un atentat la adresa cumpătării, a decenţei.

În cazul unei ikebana ce va fi expusa seara, se va încerca o armonie între coloritul luminii filtrate de abajur şi nuanţele florilor conţinute în aranjament.

Întotdeauna va fi luminata faţa ikebanei care este expusa privitorului sau partea care se urmăreşte a fi evidenţiata. Un aranjament *Moribana* poate fi luminat

chiar de deasupra lui sau foarte puţin dintr-o parte. O *Tsuribana* va fi luminata de jos sau lateral, iar aranjamentele *Nageire* vor primi lumina de undeva de sus, dar nu perpendicular, ci dintr-o parte.

Între dimensiunile spaţiului în care va fi plasată ikebana, talia aranjamentului, gradul de iluminare al încăperii respective, culoarea florilor şi culorile obiectelor înconjurătoare, stilul mobilierului şi al aranjamentului trebuie să existe o corelaţie. Într-o încăpere slab luminata (ex. vestibulul), dacă aranjamentul expus va fi de un colorit galben-deschis, camera va părea mai amplă, mai primitoare, compensând lipsa de lumină. Într-o cameră orientată spre nord, cu lumina slaba, vom obţine un interior prietenos dacă, la coloritul galben-deschis al perdelelor şi pereţilor vom adăuga un aranjament din flori în nuanţe luminoase, deschise, care vor însori atmosfera. În încăperile cu mobilier deschis, se vor asorta aranjamentele în culori mai intense, iar la un mobilier de culoare mai închisa se va potrivi o ikebana în culori deschise, vii. Într-o locuinţa clasica, cu mobila stil, se potrivesc tipurile de aranjamente clasice (*Shoka*, *Rikka*).

Vazele alese e bine să fie simple, sugestive, cu o ornamentaţie discreta mai ales în cazul motivelor florale, în aşa fel încât să nu se creeze nicio rivalitate decorativa, ci o compensare, între florile pictate pe vaza şi cele naturale.

La ikebanele care se plasează lângă perete, florile se vor aranja îndreptate spre camera, având o singură faţa; un aranjament situat în mijlocul camerei va avea mai multe feţe, florile fiind aranjate rad iar. Ikebanele expuse în holuri trebuie finisate pe două direcţii pentru a putea fi văzute şi de cel care intra în casa şi de cel care iese, fiind aplecate ca pentru un salut reverenţios.

În casele în care exista un cămin decorativ, se poate foarte bine plasa aici un aranjament *Nageire* sau *Moribana* (dacă e mai jos). Dacă exista o nişa în cameră, aici se poate suspenda o *Tsuribana*. Pe bordura scărilor interioare, într-

o instituţie publica (gara, spital, cinematograf, teatru) sau într-un bloc de locuinţe, se pot amenaja frumoase *Kakehana*.

Un aranjament care urmează să stea pe raftul de sus al unei biblioteci (o *Kakehana*) nu va fi plasat la jumătatea raftului, ci în colţ. Un aranjament (ex. *Nageire*) ce urmează să stea pe o servantă (bufet etc.) nu va fi aşezat la mijloc, să împartă în părţi egale câmpul liber al peretelui lângă care stă, creând astfel un echilibru monoton, o simetrie supărătoare, ci lateral, divizând peretele în suprafeţe inegale (cam la o treime de la una din margini); dezechilibrul creat va trebui restabilit prin fixarea diametral opusă a unui tablou sau a unui grup de tablouri de dimensiuni mai reduse.

Aranjamentele nu trebuie aşezate pe un fundal puternic ornamentat (ex. lângă tapete înflorate), căci privirea nu se va putea opri asupra lui, rătăcind pe fundalul încărcat, fără să sesizeze imediat culorile şi formele aranjamentului, în toată strălucirea şi eleganţa lor.

Se va evita plasarea unor aranjamente prea mari în încăperi strâmte şi joase, pentru că valoarea lor ornamentala nu va putea fi subliniata, oricât de frumoase ar fi. Aranjamentele mari vor fi puse direct pe podea sau pe suporturi joase, şi nu pe mobile înalte; aranjamentele mici nu vor fi puse direct pe podea; cele cu tulpini pletoase vor fi puse deasupra nivelului ochilor sau la nivelul ochilor (pe dulap, biblioteci).

Vom avea mereu în vedere principiile fundamentale ale aranjamentului, concretizate în ritmuri neobişnuite, în armonii naturale care fac din ikebana o artă şi inedita şi moderna. Astfel, se vor putea evita greşeli cum ar fi aranjarea unui număr par de flori; aşezarea una către alta a florilor; fixarea lor la aceeaşi înălţime; plasarea încrucişată a tijelor florale (permisa numai la aranjamentele *Nageâre*); plasarea unui aranjament la mijlocul mesei, mai grav, când aceasta este pregătită pentru servirea mâncării etc.

În felul acesta, dintr-un material floral comun şi chiar aparent neinteresant, vom reuşi să realizăm cu puţina atenţie, gust şi unele cunoştinţe, o frumoasă armonie între natura de afară şi natura din interior, spre deplina noastră satisfacţie spirituală.

CUPRINS

IKEBANA – CHINTESENŢA A RAFINAMENTULUI JAPONEZ 5
SCURTA ISTORIE A IKEBANEI. 18
TEHNICA ARANJĂRII 57
ARANJAMENTE PROPUSE PENTRU IKEBANIŞTII ROMANI 82
CE TREBUIE SĂ MAI ŞTIE IKEBANISTUL ROMAN. 151

În vederea obţinerii unor rezultate sigure în aranjarea florilor este absolut necesara studierea insistenta a capitolului „Aranjamente propuse pentru ikebaniştii români”, capitol în care se descrie amănunţit tehnica realizării unui număr de 40 de aranjamente. Capitolul de faţa conţine considerente generale asupra tuturor metodelor de lucru utilizate de Japonezi.